

Ir. C.A.M. Groenewegen

STRUCTURELE ASPECTEN VAN POTPLANTENBEDRIJVEN
IN DE CENTRA AALSMEER, LENT EN HET ZUIDHOLLANDS GLASDISTRICT

(Najaar 1974)

Mededeling No. 169

Juni 1977

L27
169c

Landbouw-Economisch Instituut, Afdeling Tuinbouw
Conradkade 175, Den Haag, telefoon 070-614161
Consulentschap in Algemene Dienst voor de Bloemisterij
Linnaeuslaan 2 a, Aalsmeer, telefoon 02977-26151

INHOUD

	Blz.
WOORD VOORAF	5
INLEIDING	7
1. ENKELE ALGEMENE GEGEVENS	8
1.1 Ondernemer	8
1.1.1 Aantal	8
1.1.2 Leeftijd	8
1.1.3 Opleiding	9
1.1.4 Algemene oriëntatie	9
1.2 Bedrijf	9
1.2.1 Bedrijfsgrootte	9
1.2.2 Bedrijfstype	11
1.2.3 Percelen	13
1.2.4 Historie	14
2. TECHNISCHE UITRUSTING	18
2.1 Glasopstand	18
2.1.1 Aandeel plat glas	18
2.1.2 Ouderdom glasopstand	18
2.1.3 Kasoppervlakte	20
2.2 Verwarmingsinstallatie	23
2.3 Bedrijfsruimte	24
2.4 Teeltuitrusting	24
2.4.1 Tafels	24
2.4.2 Teeltmethode	25
2.4.3 Ruimtebenutting boven gewas	25
2.5 Watervoorziening	26
2.5.1 Herkomst gietwater	26
2.5.2 Wijze van water geven	26
2.5.3 Waterreservoirs	27
2.5.4 Diversen	28
2.6 Overige apparatuur	28
3. TRANSPORT	29
3.1 Bereikbaarheid	29
3.1.1 Kas	29
3.1.2 Bedrijfsruimte	30
3.2 Berijdbaarheid	30
3.2.1 Kas	30
3.2.2 Bedrijfsruimte	30

INHOUD (vervolg)	Blz.
4. ARBEID	31
4.1 Arbeidsbezetting	31
4.1.1 Totaal	31
4.1.2 Vaste werknemers	32
4.1.3 Losse arbeidskrachten	33
4.1.4 Meewerkende familieleden	33
4.2 Bewerkingscapaciteit	33
5. SORTIMENT	35
5.1 Aantal soorten	35
5.2 Meest voorkomende soorten	37
5.3 Sortimentscombinatie	39
6. AFZET	40
6.1 Half- en eindprodukt	40
6.2 Wijze van afzet	41
6.3 Handelskwekers	42
6.4 Aantal afnemers	43
7. UITBREIDINGSMOGELIJKHEID EN OPVOLGINGSSITUATIE	44
7.1 Uitbreidingsmogelijkheid	44
7.2 Ondernemers van 50 jaar en ouder	47
7.2.1 Aantal opvolgers	47
7.2.2 Bedrijfstype	47
7.2.3 Bedrijfs grootte	47
7.2.4 Kasoppervlakte	48
7.2.5 Ouderdom glasopstand	49
BIJLAGEN	51

WOORD VOORAF

Gedurende de laatste jaren is de teelt van potplanten in Nederland sterk in betekenis toegenomen. Naast de traditionele centra Aalsmeer en Lent is nu ook het Zuidhollands Glasdistrict als produktiegebied opgekomen. Het potplantenbedrijf heeft zich lange tijd gekenmerkt door een kleinschalige produktie; naar oppervlakte bezien waren de bedrijven klein tot zeer klein, met een aangepaste bewerkingscapaciteit. In het laatste decennium hebben zich evenwel grote veranderingen in teelttechniek voorgedaan, die momenteel hun einde nog niet hebben bereikt. De karakteristiek van het potplantenbedrijf evolueert thans van ambachtelijk tot industrieel.

Overigens kunnen niet alle bedrijven aan deze ontwikkeling deelnemen, en het ziet er dus naar uit, dat, naast alle vooruitgang in deze sector, ook een structureel probleem ontstaat.

Tot dusverre bestond geen duidelijk inzicht in de produktie- en afzetstructuur van potplantenbedrijven. Om deze reden zijn in 1974 d.m.v. een enquête gegevens verzameld met behulp waarvan een structuurbeeld kon worden verkregen. De voornaamste resultaten van deze enquête zijn in bijgaand documentatierapport vastgelegd. Dit geeft dus de momentopname van eind 1974.

Daarnaast is, eveneens op basis van enquête, getracht een indruk te verkrijgen van de structurele ontwikkelingen die zich op een aantal potplantenbedrijven in de periode 1970-1974 hebben voorgedaan. De resultaten van deze enquête zullen in een afzonderlijk tweede documentatierapport worden gepubliceerd.

Het ligt voorts in de bedoeling om, gebaseerd op o.a. het cijfermateriaal van deze documentatierapporten, een analyse uit te voeren van de knelpunten in de bedrijfs- en produktiestructuur van de potplantenteelt in Nederland.

Het cijfermateriaal dat in het voorliggende rapport is samengebracht werd voor een belangrijk deel verzameld door enkele leerlingen van de Hogere Tuinbouwschool in 's-Hertogenbosch:

L. Haenraets, P. Thiessen en J. v.d. Werf. Verder zijn bijdragen geleverd door J.C.A. Miltenburg, medewerker van het Proefstation voor de Bloemisterij te Aalsmeer.

INLEIDING

Voor het onderzoek naar de structuur op potplantenbedrijven in het najaar van 1974 is uitgegaan van de Mei-inventarisatie van het CBS (mei 1973).

Uit deze inventarisatie zijn alle bedrijven gelicht, waar pot- en/of perkplanten waren geregistreerd. In 1973 werden pot- en perkplanten nl. nog onder één hoofd opgenomen.

Van de 912 bedrijven met pot- en/of perkplanten in de drie belangrijkste productiecentra, Aalsmeer e.o., Lent e.o. en het Zuidhollands Glasdistrict (= ZHG), werden 99 bedrijven met minder dan 300 m² pot- en/of perkplanten uitgezonderd. Met de overblijvende 813 bedrijven werd een steekproef van 1 op 3 bedrijven getrokken (271 bedrijven). Van dit aantal vielen nog eens 50 bedrijven af, omdat ze bij bedrijfsbezoek niet aan de gestelde voorwaarden bleken te voldoen, nl. dat er minimaal 300 m² potplanten op het bedrijf moesten voorkomen. Er resteerden ten slotte 221 bedrijven, waarop het een en ander is samengevat.

	Aantal bedr.met pot- en/of perk- planten	Bedr. met minder dan 300 m ² pot- en/of perk- planten	Aantal bedr.met meer dan 300 m ² pot-en/of perk- planten	Aantal bedr. in de steek- proef (1 op 3)	Aantal bedr. die niet vol- deden aan voor- waarden	Werkelijk aantal ge- enquêteer- de bedrij- ven
Aalsmeer	355	47	308	102	14	88
Lent	274	23	251	84	8	76
ZHG	283	29	254	85	28	57
Totaal	912	99	813	271	50	221

Van de 88 bedrijven uit het gebied Aalsmeer, waren er 56 die in de gemeente Aalsmeer zelf waren gevestigd, van de 76 bedrijven uit het centrum Lent waren er 44 in Lent zelf gesitueerd.

1. ENKELE ALGEMENE GEGEVENS

1.1 Ondernemer

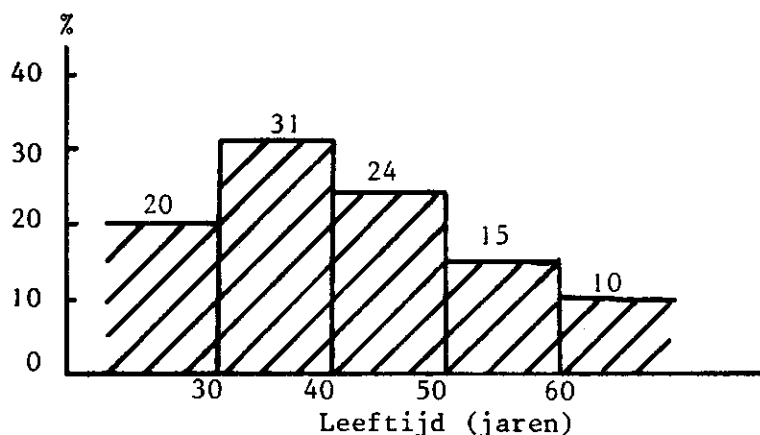
1.1.1 Aantal

Op 64% van de bedrijven was er één ondernemer; op 36% twee of meer, gemiddeld was er 1,47 ondernemer (winst gerechtigd persoon) per bedrijf. In Aalsmeer waren er relatief veel ondernemers per bedrijf nl. 1,68 tegenover 1,33 in Lent en het ZHG. Voor de onderscheiden gebieden was het aantal bedrijven met 1 ondernemer achtereenvolgens: 52% in Aalsmeer, 68% in het ZHG en 75% in Lent.

1.1.2 Leeftijd

De leeftijd van de ondernemer is vaak mede bepalend voor de verdere expansie van het bedrijf. Aangezien er vele bedrijven met meer dan één ondernemer zijn, is uitgegaan van de leeftijd van de jongste ondernemer. In figuur 1.1 is een overzicht gegeven van de leeftijd van de (jongste) ondernemer. De meesten van hen, nl. 55%, blijken tussen 30 en 50 jaar oud te zijn; ongeveer 25% is ouder dan 50 jaar.

Figuur 1.1 Leeftijd van de (jongste)ondernemer (%)

Van gebied tot gebied blijken slechts geringe verschillen in leeftijdsopbouw voor te komen (bijlage 1).

1.1.3 Opleiding

Bijna 16% van alle ondernemers bleek een hogere of middelbare tuinbouwopleiding te hebben gevolgd. Daarenboven had nog 47% een diploma van de Lagere Tuinbouwschool (zie bijlage 2).

In Aalsmeer bleek het aantal ondernemers met HTS/MTS het grootst nl. 27%, t.o.v. 12% in Lent en 4% in het ZHG.

1.1.4 Algemene oriëntatie

Bij het vergaren van kennis m.b.t. de produktie van potplanten kan de ondernemer zich o.a. bedienen van de volgende mogelijkheden: vakbladen, lidmaatschap studieclub, buitenlands bedrijfsbezoek, gebruik van de voorlichtingsdienst en bezoek proefstation en/of proeftuin.

Uit de enquête blijkt dat er nog vele ondernemers nauwelijks of geen gebruik maken van deze hulpmiddelen (bijlage 3). Van gebied tot gebied zijn de verschillen niet zo groot, met uitzondering misschien van het al dan niet lid zijn van een studieclub. Zo is bv. in Aalsmeer slechts 13% lid tegenover 39% in het ZHG. Verder blijkt in het ZHG wat minder te worden gedaan aan bezoek aan een proefstation en/of proeftuin. Dit is niet zo verwonderlijk indien men bedenkt dat dit het enige van de 3 gebieden is, waar geen onderzoek op het gebied van potplanten plaatsheeft.

Er is duidelijk een positief verband tussen een hogere mate van oriëntatie en toenemende bedrijfsgrootte.

1.2 Bedrijf

1.2.1 Bedrijfsgrootte

Kadastraal

De oppervlakte van potplantenbedrijven is in het algemeen gering. Van 55% van de bedrijven was de kadastrale oppervlakte kleiner dan 1 ha. In Aalsmeer was dit zelfs 62% tegenover 55% in Lent en 42% in het ZHG (bijlage 4).

Op de 124 bedrijven, die geheel op de teelt van potplanten waren gespecialiseerd, waren deze cijfers nog lager, 35% was kleiner dan 0,5 ha. In Aalsmeer was dit 61%, tegenover 19% in Lent en 18% in het ZHG (bijlage 5).

Glas (staand en plat)

Op 40% van de onderzochte bedrijven was de oppervlakte glas kleiner dan 2000 m². In Aalsmeer was dit 47%, in Lent 51% en in het ZHG slechts 10% (bijlage 6). Het aantal bedrijven, dat meer dan 4000 m² glas had, bedroeg in het ZHG 72% tegenover 30% in Aalsmeer en nauwelijks 12% in Lent.

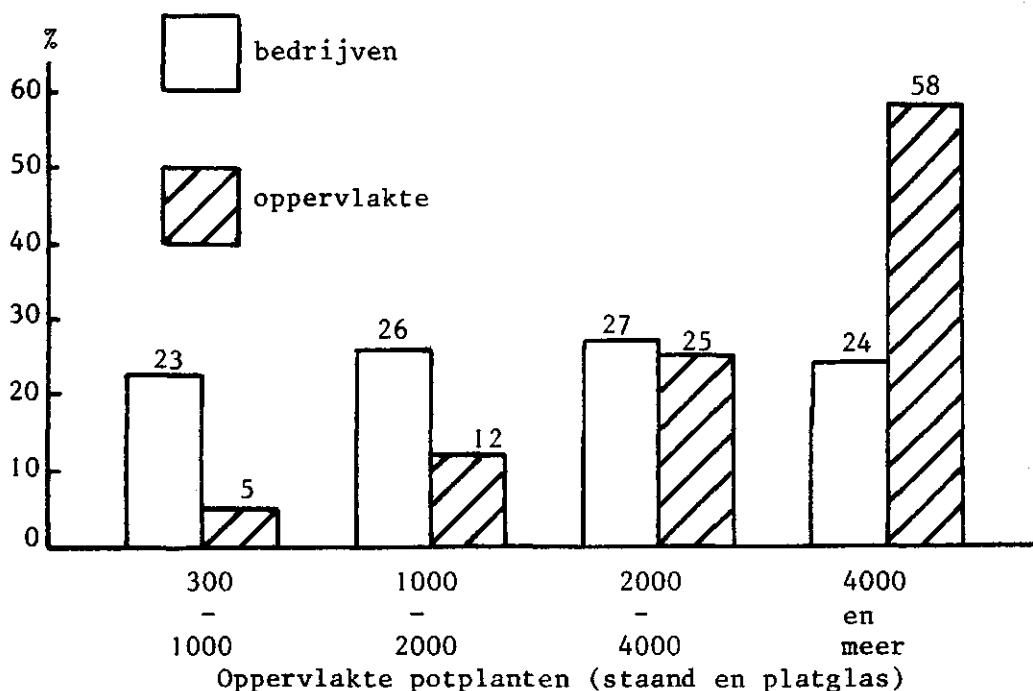
Van de gespecialiseerde potplantenbedrijven had 45% minder dan 2000 m² glas. In Alsmeer, Lent en het ZHG zijn deze cijfers resp. 50, 51 en 19% (bijlage 7).

Potplanten onder glas

Uit figuur 1.2 is af te leiden, dat de bedrijven met meer dan 4000 m² (24%) meer dan de helft (58%) van de totale oppervlakte potplanten voor hun rekening nemen.

De bedrijven met een oppervlakte potplanten kleiner dan 1000 m² (23%) hebben slechts 5% van de totale oppervlakte.

Figuur 1.2 Aantal bedrijven per grootteklasse en het aandeel in de oppervlakte potplanten (%)

In Aalsmeer is 64% van de oppervlakte potplanten in de klasse met meer dan 4000 m² potplanten te vinden en in het ZHG zelfs 77%, tegenover slechts 23% in Lent (bijlage 8).

Voor de 124 bedrijven, die geheel gespecialiseerd zijn in potplanten verschillen deze cijfers niet veel van die van alle bedrijven te zamen (bijlage 9), met dien verstande dat ongespecialiseerde bedrijven relatief minder zeer kleine (kleiner dan 1000 m²) en relatief meer grote oppervlakten (groter dan 4000 m²) pot-

planten voorkomen.

Tabel 1.1 geeft een indicatie voor de oppervlakte potplanten, gemiddeld per bedrijf. Op bedrijven, die gespecialiseerd zijn in de teelt van potplanten is de oppervlakte aanzienlijk hoger in vergelijking met de niet-gespecialiseerde potplantenbedrijven.

Tabel 1.1 De oppervlakte potplanten, gemiddeld per bedrijf (m²)

	Alle be- drijven (221)	Gespecialiseerde potplanten- bedrijven (124)	Niet- gespecialiseerde potplanten- bedrijven (97)
Aalsmeer e.o.	3040	3470	2560
Lent e.o.	2190	2420	1490
ZHG	4110	5990	3010
Totaal alle gebieden	3020	3410	2520

Uit de enquête blijkt tevens dat het aantal ondernemers per bedrijf wat groter wordt naarmate de oppervlakte potplanten toeneemt.

1.2.2 Bedrijfstype

Van alle geënquêteerde bedrijven bleek 56% volledig in potplanten gespecialiseerd te zijn (bijlage 10). Potplanten bleken verder in 14% van de gevallen in combinatie met snijbloemen voor te komen, in 7% met trekheesters, in 5% met perkplanten en in 4% met groenten. Op de overige 14% kwamen naast potplanten andere teelten dan de reeds genoemde voor of wel er waren verschillende gewassencombinaties.

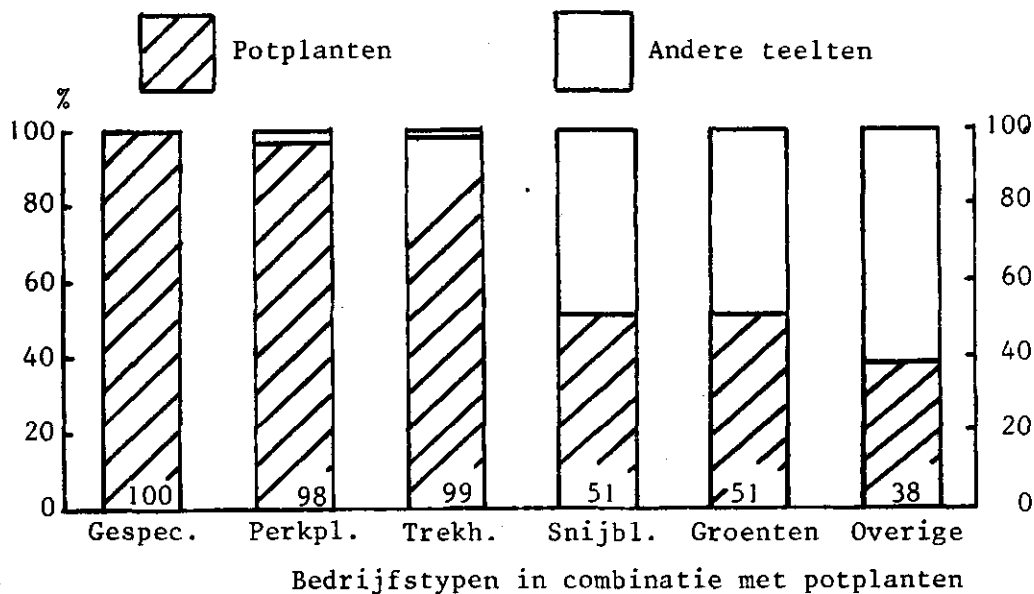
Er zijn grote verschillen van gebied tot gebied. In Lent is het percentage in potplanten gespecialiseerde bedrijven het grootst (75%) en in het ZHG het laagst (37%). In het ZHG waren de meest voorkomende combinaties die met snijbloemen (26%) en met groenten (12%). In Aalsmeer kwamen vooral de combinaties van potplanten met trekheesters (17%) en snijbloemen (16%) voor. In Lent kwam de combinatie met perkplanten het meest voor (10%).

Er bestaat een zekere relatie tussen het bedrijfstype enerzijds en de oppervlakte glas anderzijds. Zo is de oppervlakte glas per bedrijf relatief gering bij potplanten in combinatie met trekheesters, terwijl deze juist relatief groot is bij de combinaties waar naast potplanten snijbloemen resp. groenten in het teeltplan voorkomen (bijlage 11).

In figuur 1.3 is bij de verschillende bedrijfstypen aangegeven welk aandeel van het totale glasareaal bestemd is voor de

produktie van potplanten. Op gespecialiseerde potplantenbedrijven is dit uiteraard 100%, op bedrijven met groenten resp. bloemen is dit half om half.

Figuur 1.3 Aandeel van het glasareaal bestemd voor de produktie van potplanten

Voor de verschillende bedrijfstypen is de oppervlakte potplanten, gemiddeld per bedrijf, achtereenvolgens: op gespecialiseerde potplantenbedrijven: 3400 m²; op bedrijven met potplanten: 1800 m²; met trekheesters: 2000 m²; met snijbloemen: 2900 m²; met groenten: 4700 m² en met andere gewassencombinaties: 2000 m².

Verder kan worden vastgesteld, dat het glasareaal op 73% van de bedrijven volledig bestemd was voor de produktie van potplanten. Op slechts 15% van de bedrijven werd minder dan de helft van het glasareaal hiervoor aangewend.

1.2.3 Percelen

Aantal

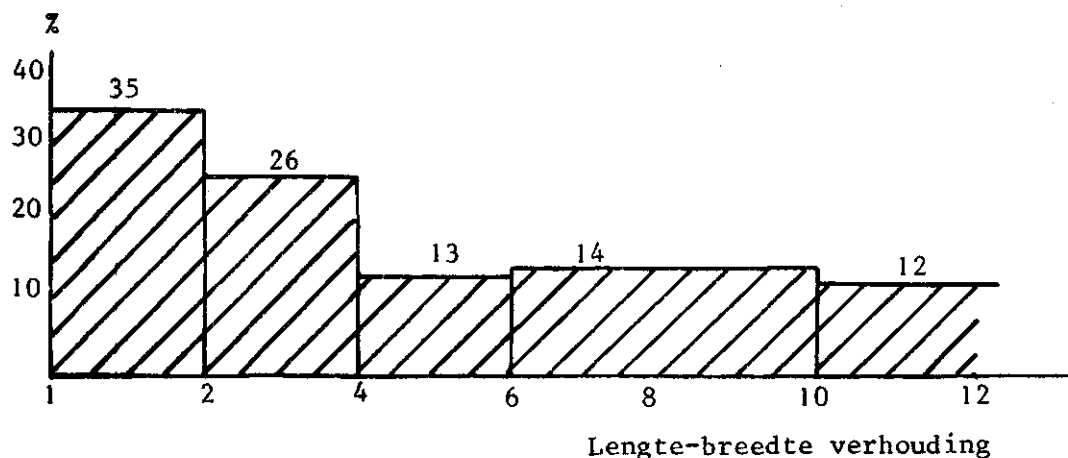
Relatief gezien is het aantal percelen per bedrijf vrij groot. Gemiddeld per bedrijf was dit aantal 1,43 (Aalsmeer 1,69, Lent 1,32 en ZHG 1,18).

Aangezien niet alle percelen met glas zijn of worden bebouwd, is het aantal percelen met glas uit het oogpunt van potplantenteelt belangrijker. Bijlage 12 laat zien dat dit aantal 1,19 gemiddeld per bedrijf is (Aalsmeer 1,30, Lent 1,09, ZHG 1,18). Uit deze bijlage blijkt dat het aantal bedrijven met 2 of meer percelen met glas 17% bedraagt (Aalsmeer 27%, ZHG 13%, Lent 9%).

Lengte- breedteverhouding

Voor een efficiënte bedrijfsopzet is de perceelsvorm van groot belang. Figuur 1.4 geeft een beeld van de waargenomen lengte-breedteverhoudingen bij het hoofdperceel.

Figuur 1.4 Lengte- breedteverhouding van het hoofdperceel (%)

Met name in Aalsmeer is de situatie niet al te rooskleurig, gezien het hoge percentage (62%) met een lengte- breedteverhouding van 4 of meer. Bijna een kwart van de bedrijven heeft hier zelfs een lengte- breedteverhouding, die boven de 10 uitgaat! In Lent en het ZHG is de situatie gunstiger. Daar is het percentage bedrijven met een lengte- breedteverhouding van 4 of meer 23 resp. 28 (bijlage 13).

Er blijkt nauwelijks enig verband te bestaan tussen de bedrijfsgrootte enerzijds (in oppervlakte glas) en de perceelsvorm anderzijds (bijlage 14).

Breedte

Behalve de lengte- breedteverhouding is ook de breedte van het perceel bij de opzet van een bedrijf van grote betekenis. Tabel 1.2 toont aan dat vele bedrijven vrij smal zijn. Dit komt het sterkst tot uiting in het centrum Aalsmeer, waar het hoofdperceel van 63% van de bedrijven minder dan 30 m breed is (bijlage 15).

Tabel 1.2 De gemiddelde breedte van het hoofdperceel, in procenten van het aantal bedrijven

Breedte (m)	Totaal	Aalsmeer	Lent	ZHG
minder dan 20	11	25	-	5
20 - 40	34	53	22	21
40 - 60	20	8	36	17
60 - 80	17	6	22	25
80 en meer	18	8	20	32
Totaal	100	100	100	100

1.2.4 Historie

Periode waarin met potplantenteelt is begonnen

Van de onderzochte bedrijven bleek 15% reeds vóór 1920 met de produktie van potplanten te zijn gestart en 40% na 1960. In het algemeen bestaat er weinig verschil tussen Aalsmeer en Lent, waar de bedrijven relatief iets ouder zijn dan het gemiddelde. De teelt van potplanten in het ZHG is daarentegen van veel recenter datum, getuige de 70% van de bedrijven waar na 1960 met de teelt van potplanten is begonnen (bijlage 16). Bovendien blijkt dat naarmate later met de teelt van potplanten is gestart, dit in sterkere mate in grotere oppervlakte heeft plaatsgehad (bijlage 17) en ook op bedrijven met grotere glasarealen (bijlage 18).

Ontwikkeling sinds 1970

Op alle deelnemende bedrijven werd nagegaan in welke mate het areaal potplanten t.o.v. 1970 was uitgebreid. Tabel 1.3 laat zien dat de toename van dit areaal in de periode 1970-1974 50% heeft bedragen. Dit percentage was bij de groep in 1974 gespecialiseerde potplantenbedrijven exact gelijk aan dat van de overige bedrijven.

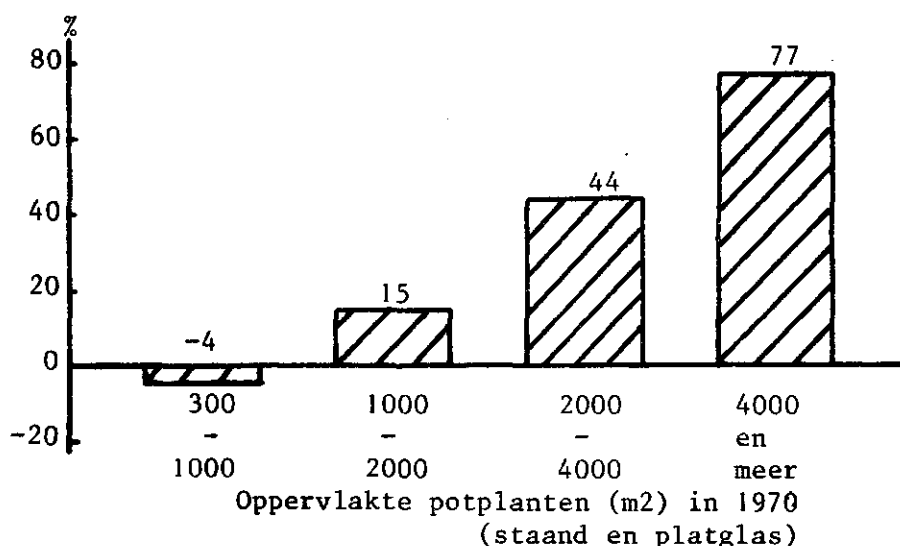
De uitbreiding was het sterkst in het ZHG (bijlagen 19 en 20).

Tabel 1.3 Toename van het areaal potplanten in de periode 1970 - 1974 in procenten van het areaal in 1970

	Alle bedrijven	Gespecialiseerde potplanten-bedrijven	Niet-gespecialiseerde potplantenbedr.
Aalsmeer e.o.	36	32	44
Lent e.o.	40	39	23
ZHG	96	113	79
Totaal	50	50	50

Er is een zeer sterke samenhang tussen het uitbreidingspercentage en de oppervlakte potplanten. Bij de bedrijven met geringe oppervlakte potplanten is er in totaliteit nauwelijks van enige uitbreiding sprake, terwijl dit bij de grotere bedrijven juist zeer duidelijk het geval is (figuur 1.5).

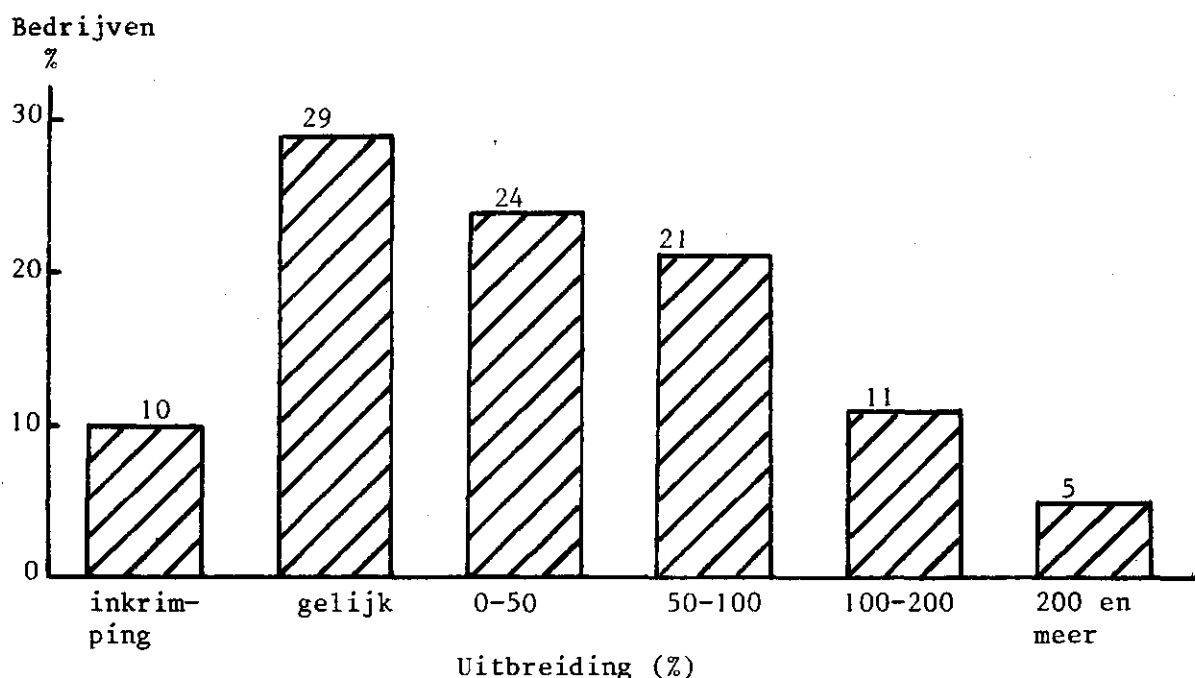
Figuur 1.5 Uitbreiding van het areaal potplanten in de periode 1970-1974 in relatie tot de totale oppervlakte potplanten in 1970

Uit figuur 1.6 kan worden afgeleid dat de uitbreiding van het areaal potplanten in de periode 1970-1974 van bedrijf tot bedrijf sterk verschilde. Op 10% van de bedrijven kromp het areaal zelfs in, terwijl het op 29% gelijk bleef.

In Aalsmeer werd op 45% van alle bedrijven het areaal potplanten niet uitgebreid, in Lent was dit 36% en in het ZHG 30%.

Figuur 1.6 Procentuele uitbreiding areaal potplanten in periode 1970-1974 in procenten van het aantal bedrijven

Anderzijds werd het areaal potplanten op 30% van de bedrijven in Aalsmeer met meer dan 50% vergroot, in Lent was dit op 34% en in het ZHG zelfs op 56% van de bedrijven het geval (bijlage 21 en 22).

Uit tabel 1.4 blijkt dat er meer bedrijven uit de categorie grotere bedrijven zijn uitgebreid dan uit de groep kleinere bedrijven (bijlage 23 en 24).

Tabel 1.4 Procentuele uitbreiding van de oppervlakte potplanten in de periode 1970-1974 in relatie tot de oppervlakte potplanten in 1970 (staand en plat glas) in % van het aantal bedrijven

Uitbreiding(%)	Oppervlakte potplanten (m2) in 1970	
	minder dan 2000	2000 en meer
Geen of inkrimping	59	24
0 - 50	24	25
50 - 100	14	26
100 en meer	3	25
Totaal	100	100

Op bedrijven met jongere ondernemers is er meer uitgebreid dan bij oudere ondernemers (tabel 1.5). Van de ondernemers, die in 1974 40 jaar of ouder waren, had 51% in het geheel niet uitgebreid. Bij de groep ondernemers, jonger dan 40 jaar was dit slechts bij 26% het geval (zie ook bijlagen 25 en 26).

Tabel 1.5 Procentuele uitbreiding van de oppervlakte potplanten in de periode 1970-1974 in relatie tot de leeftijd van de (jongste) ondernemer (in procenten van het aantal bedrijven)

Uitbreiding areaal potplanten (%)	Leeftijd (jaren)	
	jonger dan 40	40 en ouder
Geen of inkrimping	26	51
0 - 50	24	24
50 - 100	28	14
100 en meer	22	11
Totaal	100	100

2. TECHNISCHE UITRUSTING

2.1 Glasopstand

2.1.1 Aandeel plat glas

Op vele bedrijven met potplanten blijkt plat glas nog steeds van betekenis te zijn. Op 40% van alle bedrijven kwam plat glas voor. Het gebied Lent gaf de toon aan met 74%, gevolgd door Aalsmeer met 34%. In het ZHG was het nauwelijks van enige betekenis, op slechts 5% van de bedrijven aldaar kwam plat glas voor (bijlage 27).

Het aandeel van plat glas in het totale areaal glas was op vele bedrijven zeer aanzienlijk. Op 18% was dit aandeel beneden 25%, op 16% tussen 25 en 50% en op 6% van de bedrijven was het aandeel van plat glas zelfs hoger dan dat van staand glas.

Het gebruik van plat glas spant in Lent duidelijk de kroon; op 15% van de bedrijven in dit gebied bestaat de totale glasoppervlakte voor 10% of meer uit plat glas en op 39% voor een kwart tot de helft.

2.1.2 Ouderdom glasopstand (bestemd voor de teelt van potplanten (excl. plat glas))

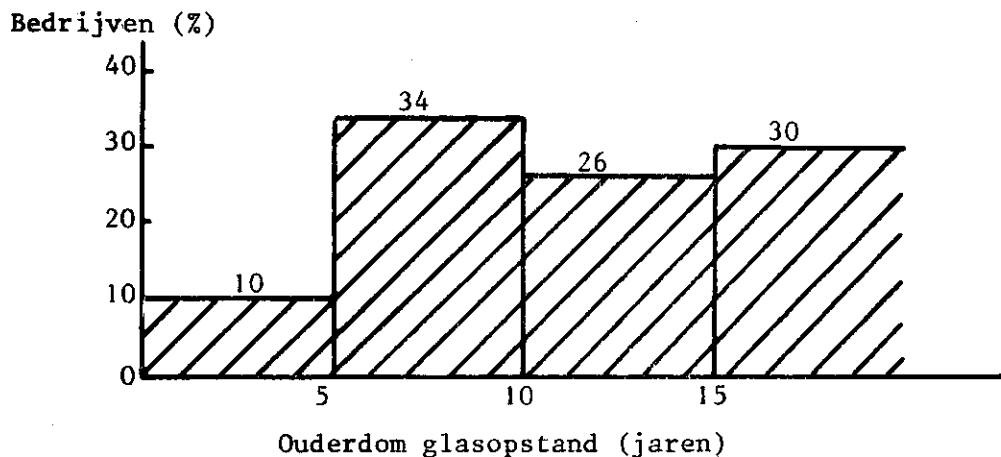
Onder een kas wordt verstaan een glasopstand die aan vier zijden door glas is begrensd. Een Venlo-warenhuis met vier glazen tussenwanden is dus als 5 kassen beschouwd.

Voor het bepalen van de ouderdom van de glasopstand voor een bepaald bedrijf is van een methodiek gebruik gemaakt, die in onderstaand voorbeeld wordt uiteengezet.

Voor een bedrijf met 2 kassen waarvan de eerste 1000 m² groot en 10 jaar oud is en waarvan de tweede 4000 m² is en 5 jaar oud is, bedraagt de gemiddelde ouderdom van de glasopstand 6 jaar. Het aantal jaarvierkantemeters bedraagt nl. 30.000 (1000 x 10 = 10.000 vermeerderd met 4000 x 5 = 20.000). Bij deling van het aantal jaarvierkante meters door de totale oppervlakte ontstaat als uitkomst 6 (nl. 30.000 : 5000 = 6).

Uit figuur 2.1 blijkt dat op 44% van de bedrijven de glasopstand gemiddeld jonger is dan 10 jaar.

Figuur 2.1 Gemiddelde ouderdom glasopstanden gemiddeld per bedrijf in procenten van het aantal bedrijven

Van de drie gebieden blijkt Aalsmeer het meest verouderde glasbestand te bezitten. Op niet minder dan 42% van de bedrijven was hier de ouderdom van de glasopstand boven de 15 jaar, in Lent en het ZHG 22% resp. 23% (bijlage 28).

Tabel 2.1 laat zien dat de glasopstand op bedrijven met weinig glas gemiddeld ouder is dan op bedrijven met veel glas (bijlage 29).

Tabel 2.1 Gemiddelde ouderdom glasopstanden in relatie met de oppervlakte staand glas, in procenten van het aantal bedrijven

Gemiddelde ouderdom glasopstand (jaren)	Oppervlakte staand glas (m ²)	
	minder dan 2000	2000 en meer
minder dan 10	38	49
10 en meer	62	51
Totaal	100	100

In tabel 2.2 komt naar voren, dat de gemiddelde ouderdom van de glasopstand zeer duidelijk toeneemt bij een hogere leeftijd van de (jongste) ondernemer (zie ook bijlage 30).

Bovendien blijkt op bedrijven, gespecialiseerd in potplanten, de glasopstand gemiddeld jonger te zijn dan op niet-gespecialiseerde bedrijven.

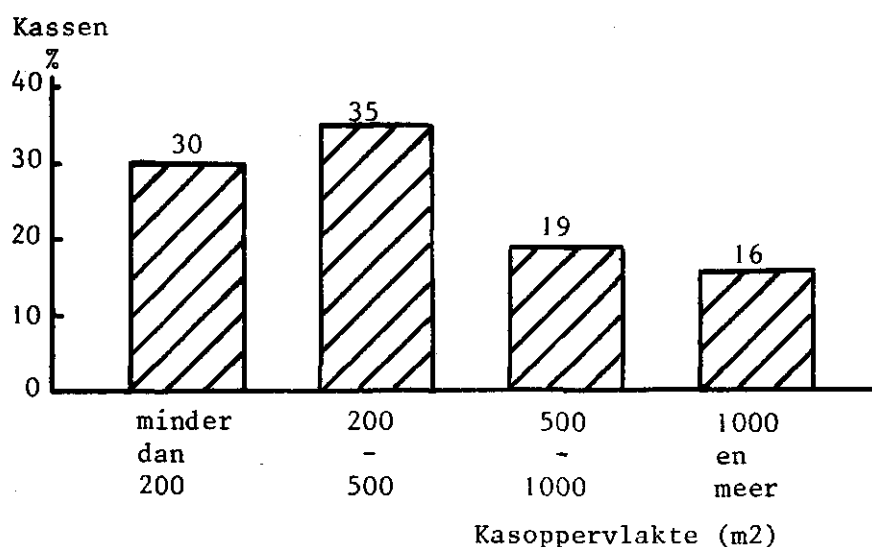
Tabel 2.2 Gemiddelde ouderdom glasopstanden in relatie met de leeftijd van de (jongste) ondernemer, in procenten van het aantal bedrijven

Gemiddelde ouderdom glasopstand (jaren)	Leeftijd ondernemer (jaren)	
	jonger dan 40	40 en ouder
minder dan 10	59	29
10 en meer	41	71
Totaal	100	100

2.1.3 Kasoppervlakte

Vele kassen, die voor de produktie van potplanten worden aangewend, blijken zeer klein te zijn (bijlage 31 en figuur 2.2). Slechts 35% van alle kassen is groter dan 500 m². Het verschil tussen het ZHG enerzijds en Aalsmeer en Lent anderzijds blijkt vrij groot. Zo was het percentage kassen, kleiner dan 500 m², in Aalsmeer 74%, in Lent 66% en in het ZHG slechts 35%.

Figuur 2.2 Indeling van de potplantenkassen naar oppervlakte, in procenten van het aantal kassen

Bedrijfsstructureel bezien is de gemiddelde oppervlakte per kas per bedrijf 1) wellicht belangwekkender. Tabel 2.3 laat zien dat deze in Aalsmeer en in Lent ongunstig is. In deze gebieden is nl. op 77 resp. 71% van alle bedrijven de gemiddelde oppervlakte per kas bestemd voor de produktie van potplanten, beneden 500 m². In het ZHG is dit op 28% van de bedrijven het geval (zie ook bijlage 32).

Tabel 2.3 Gemiddelde oppervlakte per kas x) per bedrijf, in procenten van het aantal bedrijven

Gemiddelde oppervlakte per kas (m ²)	Totaal	Aalsmeer	Lent	ZHG
minder dan 200	17	26	17	2
200 - 500	46	51	54	26
500 - 1000	18	15	22	18
1000 en meer	19	8	7	54
Totaal	100	100	100	100

x) Kassen, bestemd voor de teelt van potplanten.

De situatie m.b.t. de gemiddelde oppervlakte per kas op bedrijven, gespecialiseerd in potplanten, verschilt niet wezenlijk van het hierboven geschetste beeld van alle bedrijven (bijlage 33).

Op kleinere bedrijven zijn de kassen gemiddeld minder groot van oppervlakte dan op grotere bedrijven; tabel 2.4 geeft hiervan een indruk. Bijna de helft van alle kassen (nl. 48%) is gemiddeld kleiner dan 200 m² op bedrijven beneden 2000 m², tegen 17% op bedrijven boven 2000 m² (zie ook bijlage 34).

Tabel 2.4 Gemiddelde oppervlakte van potplantenkassen in relatie tot de oppervlakte potplanten (plat glas + staand glas) in procenten van het aantal bedrijven

Gemiddelde oppervlakte per kas x) (m ²)	Oppervlakte potplanten (m ²)	
	minder dan 2000	2000 en meer
minder dan 200	48	17
200 - 500	38	32
500 - 1000	14	40
1000 en meer	0	11
Totaal	100	100

x) Bestemd voor de teelt van potplanten.

- 1) Wanneer in het hiervolgende wordt gesproken van gemiddelde oppervlakte per kas, is steeds bedoeld de oppervlakte van de kassen waar potplanten worden geteeld.

Tabel 2.5 laat zien, dat 29% van de bedrijven met minder dan 2000 m² potplanten een gemiddelde kasoppervlakte heeft onder 200 m². Slechts op 14% van deze categorie bedrijven is deze oppervlakte boven 500 m².

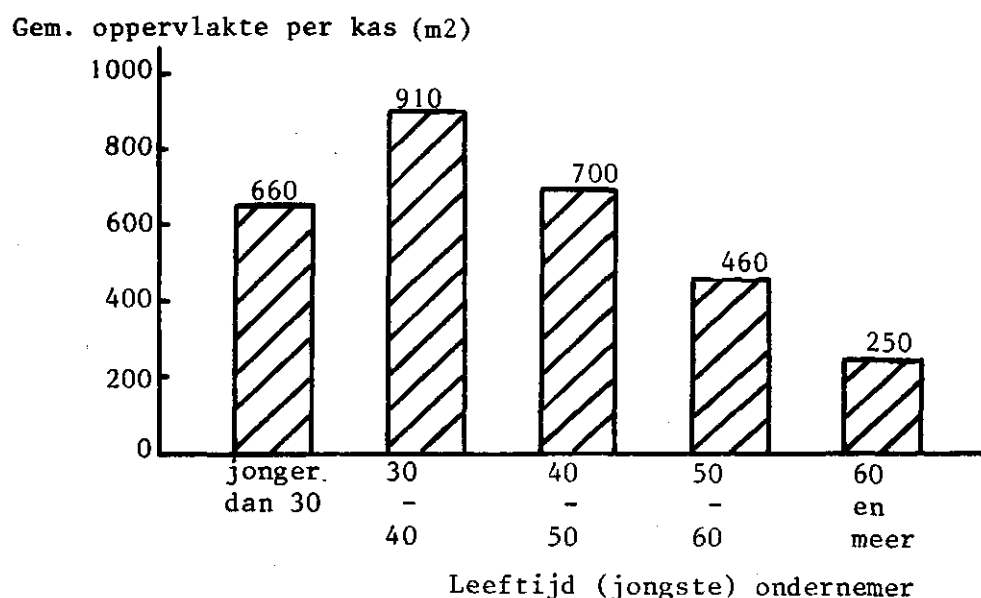
Tabel 2.5 Gemiddelde oppervlakte per kas per bedrijf in relatie tot de oppervlakte potplanten (plat glas + staand glas), in procenten van het aantal bedrijven

Gemiddelde oppervlakte 1) per kas (m ²)	Oppervlakte potplanten (m ²)	
	minder dan 2000	2000 en meer
minder dan 200	29	4
200 - 500	57	35
500 - 1000	9	28
1000 en meer	5	33
Totaal	100	100

1) Bestemd voor teelt van potplanten.

Er blijkt een duidelijk verband te bestaan tussen de gemiddelde oppervlakte van de potplantenkassen en de leeftijd van de (jongste) ondernemer. In figuur 2.3 is te zien, dat - met uitzondering van de categorie jonger dan 30 jaar - deze gemiddelde oppervlakte per kas scherp daalt bij toenemende leeftijd van de ondernemer.

Figuur 2.3 Gemiddelde oppervlakte per kas per bedrijf (in m²) in relatie tot de leeftijd van de (jongste) ondernemer

Voor mechanisatie en/of automatisering is het in vele gevallen van groot belang dat de kassen van een bepaalde minimale omvang zijn. Dat in dit kader de situatie op vele bedrijven niet erg rooskleurig is, wordt aangetoond met tabel 2.6. Deze geeft het aantal bedrijven met minimaal één kas die groter is dan 500 m², resp. 1000 m². Het aantal bedrijven met minimaal één kas groter dan 500 m² blijkt 65% te bedragen. Daarentegen heeft slechts 35% van alle bedrijven minimaal één kas, die groter is dan 1000 m². De verschillen tussen de drie gebieden zijn vrij groot, waarbij Aalsmeer er in ongunstige zin uitspringt.

Tabel 2.6 Bedrijven met minstens één kas voor potplanten groter dan 500 m² resp. 1000 m², in procenten van het aantal bedrijven

	500 m ²	1000 m ²
Aalsmeer	50	24
Lent	69	25
ZHG	82	65
Totaal	65	35

2.2 Verwarmingsinstallatie

Op de meeste bedrijven (nl. 70%) werd ten tijde van de enquête met aardgas verwarmd; zware olie werd op 12% en lichte olie op 18% van de bedrijven gestookt (bijlage 35).

In Lent was het aantal bedrijven, waar met gas werd verwarmd, relatief het grootst (79%) en in Aalsmeer (62%) het kleinst (ZHG 70%).

Grotere bedrijven worden in het algemeen meer met aardgas verwarmd dan kleinere bedrijven. Het aantal bedrijven in de bedrijfsgrootteklasse met 300-1000 m² potplanten, waar met aardgas werd gestookt bedroeg bv. 54%, op bedrijven met meer dan 4000 m² potplanten daarentegen 83%.

Voor ieder bedrijf is berekend de verwarmingscapaciteit van de ketels, uitgedrukt in Kcal per m² staand glas (bijlage 36). Op 39% van de bedrijven was deze verwarmingscapaciteit beneden 300 Kcal/m², op 42% tussen 300 en 500 Kcal/m² en op 19% boven 500 Kcal/m².

In Lent was de capaciteit gemiddeld hoger dan in Aalsmeer, dat op zijn beurt weer sterk boven het ZHG uitging. Ten opzichte van het ZHG lijkt er derhalve in Lent en Aalsmeer een zekere mate van overcapaciteit te bestaan, al moet men het negatieve effect van de geringe kasoppervlakte niet onderschatten. Een zekere overcapaciteit kan in sommige gevallen betekenen dat uitbreiding van de glasoppervlakte kan plaatshebben zonder dat daarbij de verwarmingsinstallatie moet worden aangepast.

2.3 Bedrijfsruimte

Onder bedrijfsruimte is verstaan die plaats in het bedrijf die overwegend wordt gebruikt voor werkzaamheden in verband met de afzet van de planten, opslag van bepaalde materialen, soms ook op potten e.d. Vaak is deze bedrijfsruimte de schuur; het kan echter ook een corridor zijn, of een gedeelte van een kas.

Op 33% van de bedrijven is de (belangrijkste) bedrijfsruimte kleiner dan 50 m², op 33% tussen 50 en 100 m² en op 34% boven 100 m² (bijlage 37).

Van de drie gebieden blijken de bedrijven in Lent gemiddeld de kleinste bedrijfsruimte te bezitten.

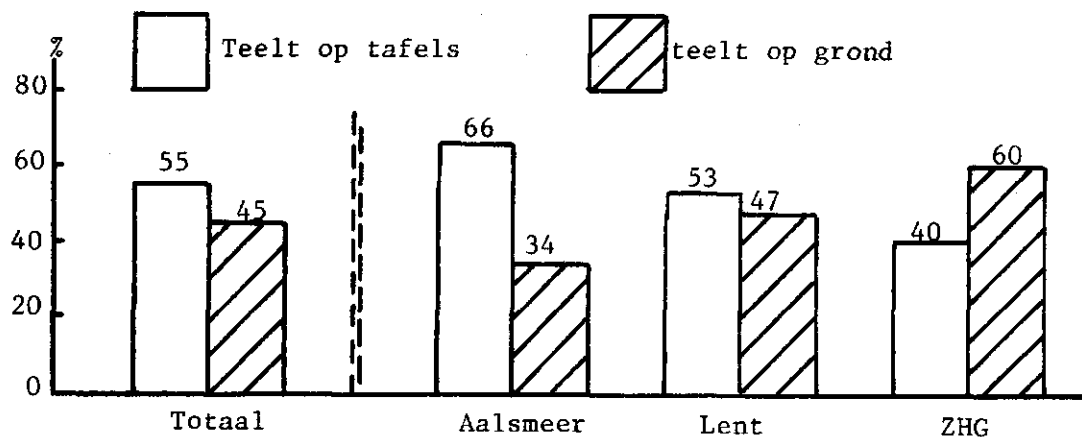
2.4 Teeltuitrusting

2.4.1 Tafels

Bijna de helft van het totale areaal met potplanten is uitgerust met tafels (48%). Lent en Aalsmeer gaan hierin voorop, met 60 resp. 57%, op grote afstand gevolgd door het ZHG met 31%.

Indien de bedrijven worden ingedeeld naar de belangrijkste teeltwijze nl. of teelt op tafels of teelt op de grond, dan blijkt dat de teelt op tafels vaker voorkomt dan op de grond. Het ZHG maakt hierop een uitzondering (figuur 2.4). Dit vindt wellicht z'n verklaring in het feit, dat er in het ZHG relatief meer bladplanten worden geproduceerd, welke in het algemeen op de grond staan.

Figuur 2.4 De belangrijkste teeltwijze per bedrijf in procenten van het aantal bedrijven per gebied

Uit de enquête blijkt, dat nog niet de helft van de bedrijven op één van de genoemde teeltwijzen is gespecialiseerd (bijlage 38). Op de meeste bedrijven, nl. 53%, komt een mengvorm van tafel- of grondcultuur voor.

Bij de categorie 300-1000 m² potplanten is ongeveer de helft van de bedrijven, nl. 48%, volledig ingericht voor de teelt op tafels, terwijl 23% volledig op de grond teelt. Dit verschilt vrij sterk van de andere categorieën, waar niet zo'n groot aandeel van de bedrijven in de ene of andere teeltwijze is gespecialiseerd.

2.4.2 Teeltmethode

Meer dan driekwart van de teeltruimte bestemd voor de teelt van potplanten (76%) was uitgerust voor de teelt op "zandbed". Voor het overige werd op 23% ingekuuld, terwijl op slechts 1% een zgn. schotelcultuur voorkwam.

Tussen Aalsmeer en Lent is vrij veel overeenkomst m.b.t. de teeltmethode. Het ZHG onderscheidt zich van de beide gebieden doordat daar veel meer op zandbed wordt geteeld, nl. op 86% van de bedrijven.

Er is een duidelijk verband tussen teeltmethode en bedrijfs-grootte. Relatief grotere bedrijven telen veel meer op zandbed dan kleinere bedrijven. Schotelcultuur komt betrekkelijk veel voor op de kleinste bedrijven.

Ook m.b.t. de teeltmethode zijn er vrij veel mengvormen. Toch kan worden geconcludeerd dat op 66% van alle bedrijven de zandbedcultuur het belangrijkste was, op 29% was dat het inkuilen en op 5% de schotelcultuur (bijlage 39).

2.4.3 Ruimtebenutting boven gewas

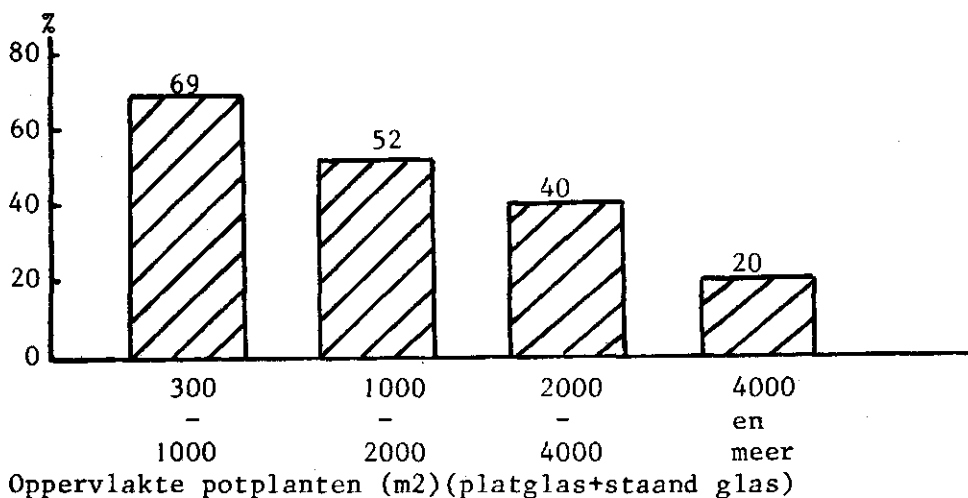
Van oudsher is het bij de teelt van potplanten min of meer gebruikelijk om boven de tafels of boven de grond nog planken, goten of "bakken" aan te brengen teneinde de produktie wat op te voeren.

Uit het onderzoek blijkt dat op 40% van de oppervlakte, be-teeld met potplanten, nog eens extra boven het gewas wordt geteeld. Zowel in Aalsmeer als in Lent is dit percentage 50, terwijl in het ZHG veel minder van deze traditionele methode wordt gebruik gemaakt (12%).

Er is een duidelijk verband tussen de ruimtebenutting boven het gewas en de bedrijfsgrootte, zoals uit figuur 2.5 blijkt. Op grotere bedrijven bestaat hiervoor kennelijk veel minder interesse dan op kleinere bedrijven.

Op 41% van de bedrijven wordt in het geheel niet in verschillende lagen geteeld, op 28% daarentegen gebeurt dit in alle potplantenkassen.

Figuur 2.5 Het verband tussen ruimtebenutting boven het gewas en de oppervlakte potplanten, in procenten van het aantal bedrijven

2.5 Watervoorziening

2.5.1 Herkomst gietwater

Het voor de teelt van potplanten benodigde gietwater is van zeer verschillende herkomst (bijlage 40). De gebiedsverschillen zijn zeer groot. Zo is bv. welwater het belangrijkste in Lent; op 63% van de bedrijven in dit gebied wordt welwater gebruikt, tegen 3% in Aalsmeer en 0% in het ZHG. In het ZHG wordt op 51% van de bedrijven alleen met slootwater begoten, in Aalsmeer op 22% en in Lent in het geheel niet.

2.5.2 Wijze van water geven

De slang blijkt nog steeds het belangrijkste hulpmiddel om water te geven (39%). Toch is al op 35% van de bedrijven het water geven via regenleiding de belangrijkste vorm. Hierna komen gietbuizen, gietdarmen enz. met 22%. Op 4% van de bedrijven wordt druppelbevloeiing het meest gebruikt (bijlage 41).

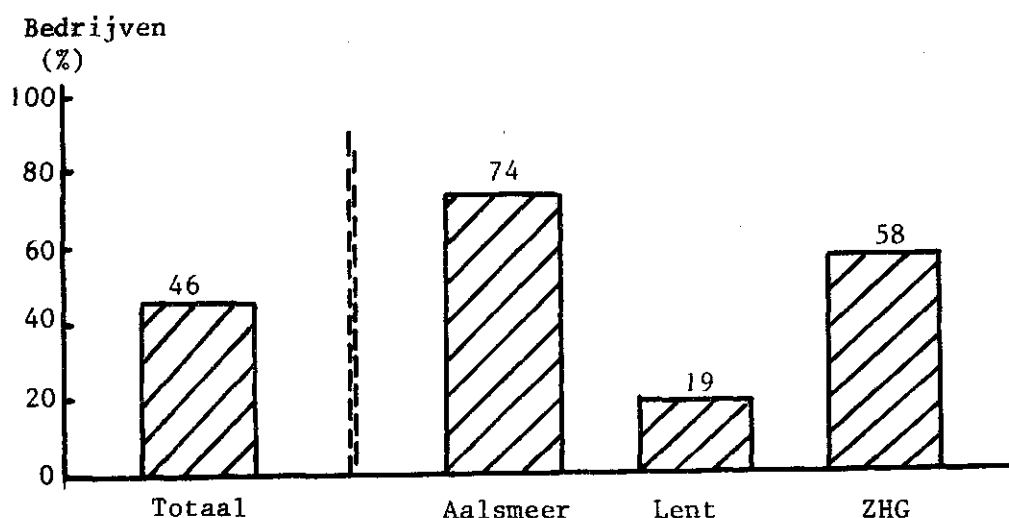
Van gebied tot gebied treden er echter zeer grote verschillen op. Zo is bv. in het ZHG op 61% van de bedrijven het beregenen met behulp van de regenleiding het belangrijkste. In Aalsmeer en Lent is dit op slechts 28% resp. 24% van de bedrijven het geval.

2.5.3 Waterreservoirs

Bij potplanten is goed gietwater een vereiste voor een goed resultaat. Reeds geruime tijd wordt er dan ook gebruik gemaakt van waterreservoirs om water op te slaan. Wanneer slootwater of welwater van goede kwaliteit zijn, is het vanzelfsprekend minder urgent om reservoirs aan te leggen. Dit is wellicht de hoofdoorzaak dat er met name in Lent minder waterreservoirs voorkomen, aangezien het welwater er van goede kwaliteit is.

Uit figuur 2.6 blijkt, dat op 46% van de gespecialiseerde bedrijven in enigerlei vorm waterreservoirs voorkomen.

Figuur 2.6 Gespecialiseerde potplantenbedrijven met waterreservoir(s) in procenten van het aantal bedrijven

Aan de hand van de gegevens over oppervlakte potplanten enerzijds en de inhoud van aanwezige waterreservoirs anderzijds is de capaciteit berekend. Deze is hier uitgedrukt in aantal m³ waterreservoir per 100 m² teeltruimte (bijlage 42).

Het blijkt nu, dat de capaciteit op vele bedrijven waar waterreservoirs voorkomen, vrij gering is. Slechts op 11% van de bedrijven is de capaciteit boven 5 m³ per 100 m² teeltruimte, op 15% is deze tussen 2 en 5 m³.

Tot 4000 m² potplanten blijkt er nauwelijks enig verband te bestaan tussen de capaciteit van de reservoirs enerzijds en de oppervlakte potplanten anderzijds. Op bedrijven, groter dan 4000 m² blijkt echter veel meer gebruik te worden gemaakt van waterreservoirs. Bovendien is de capaciteit van deze reservoirs veel groter.

2.5.4 Diversen

Op slechts 27% van de bedrijven werd gebruik gemaakt van de regenautomaat. In het ZHG echter kwam deze apparatuur op niet minder dan 63% van de bedrijven met potplanten voor. In Aalsmeer en Lent was dit op 22% resp. 5% het geval.

Een concentratiemeter was op 21% van de bedrijven aanwezig. In het ZHG was dit weer het hoogst met 35%, gevolgd door Aalsmeer en Lent met ieder 16%.

2.6 Overige apparatuur

Van de overige apparatuur, t.b.v. mechanisatie en/of automatisering, kan onder andere worden genoemd de wijze van luchten, het al dan niet hebben van scherminstallaties, of het gebruik van een oppotmachine.

Met betrekking tot de wijze van luchten kan worden geconcludeerd, dat dit nog op vrij traditionele wijze gebeurt. Op 87% van de bedrijven nl. wordt nog met de hand gelucht. Op 8% van de bedrijven is de luchting halfautomatisch en op 5% geheel automatisch. In het ZHG wordt duidelijk minder met de hand gelucht, nl. op 63% van de bedrijven, terwijl dit in Lent en Aalsmeer op 97% resp. 93% van de bedrijven het geval was.

Scherminstallaties werden vrij weinig toegepast. Op slechts 6% van alle bedrijven was in minimaal één kas een installatie aanwezig. Wat dit betreft waren er nauwelijks verschillen van gebied tot gebied.

Oppotmachines kwamen op 29% van alle bedrijven voor. In het ZHG is dit percentage wat hoger nl. 39%, tegenover 27% in Aalsmeer en 25% in Lent.

3. TRANSPORT

Aangezien er op potplantenbedrijven veel intern transport plaatsheeft, is de mogelijkheid van efficiënt transport van uitermate groot belang. Derhalve is in dit hoofdstuk aandacht besteed aan de mogelijkheid om met voertuigen bij de plaats van handeling te komen. Er is onderscheid gemaakt in bereikbaarheid en berijdbaarheid. Bij de bereikbaarheid is nagegaan, welke de hoogste vorm van transport is om bij de kassen dan wel de bedrijfsruimte te komen. Bij de berijdbaarheid is gekeken naar de hoogste vorm van vervoer in de kas of in de bedrijfsruimte.

3.1 Bereikbaarheid

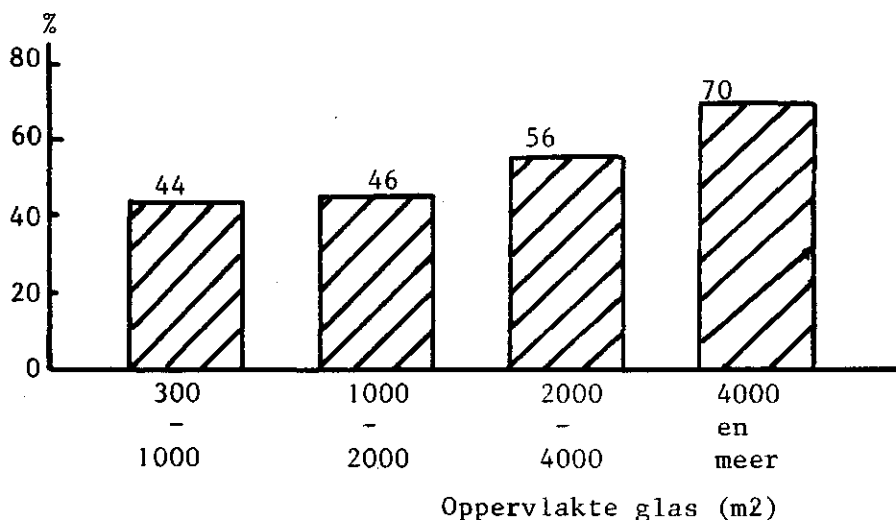
3.1.1 Kas

Bijna de helft van de kasoppervlakte nl. 48% is te bereiken met een vrachtauto en 16% met een bestelauto. Verder is nog eens 34% te bereiken met een etagewagen.

Van gebied tot gebied doen zich geen grote verschillen voor m.b.t. de bereikbaarheid (bijlage 43).

Uit figuur 3.1 blijken de kassen op grotere bedrijven wel beter bereikbaar te zijn dan die op kleinere bedrijven. Zo is in de categorie 300-1000 m² glas slechts 44% te bereiken m.b.v. een vrachtauto en/of bestelauto; in de categorie boven 4000 m² is dit 70%.

Figuur 3.1 Kasoppervlakte, te bereiken met vracht- en/of bestelauto, in procenten van de oppervlakte glas per bedrijf

3.1.2 Bedrijfsruimte

De (belangrijkste) bedrijfsruimte is op 87% van de bedrijven met een vrachtauto te bereiken. Bovendien is deze ruimte op nog eens 8% van de bedrijven met een bestelauto te bereiken.

In Aalsmeer lijkt de situatie wat ongunstiger in vergelijking met de beide andere gebieden. In Aalsmeer is nl. op 78% van de bedrijven de bedrijfsruimte per vrachtauto te bereiken tegen 93% en 92% in Lent resp. het ZHG.

3.2 Berijdbaarheid

3.2.1 Kas

Van de totale oppervlakte, in gebruik voor de productie van potplanten, is 7% met een bestelauto te berijden. Daarenboven kan nog eens 81% worden bereden met een etagewagen. Slechts 3% van de kasoppervlakte is totaal onberijdbaar.

In vergelijking met Lent en het ZHG is de situatie in Aalsmeer iets minder gunstig, aangezien 12% van de kasoppervlakte slechts met een bandenwagen en 6% in het geheel niet kan worden bereden (bijlage 44).

De berijdbaarheid van de kassen is op kleinere bedrijven in het algemeen iets ongunstiger in vergelijking met de grotere bedrijven. Zo kan in de categorie 300-1000 m² glas bv. 19% van de kasruimte totaal niet bereden worden tegen slechts 1% in de categorie boven 4000 m². Daar komt nog bij dat het percentage van de kasruimte, dat alleen met een bandenwagen is te berijden in de groep kleine bedrijven eveneens groter is.

3.2.2 Bedrijfsruimte

Op 29% van de bedrijven kan men met een vrachtauto in de (belangrijkste) bedrijfsruimte komen. Verder is de bedrijfsruimte op 36% te berijden met een bestelauto (bijlage 45).

In Aalsmeer en Lent zijn deze percentages 58 resp. 60 tegenover 79 in het ZHG.

Op de kleinere bedrijven is de mogelijkheid om in de bedrijfsruimte te rijden veel geringer. Zo kan men in de categorie 300-1000 m² potplanten slechts 37% van de bedrijven met een vrachtauto en/of bestelauto de bedrijfsruimte inrijden. In de categorie boven 4000 m² potplanten is dit daarentegen 87%!

4. ARBEID

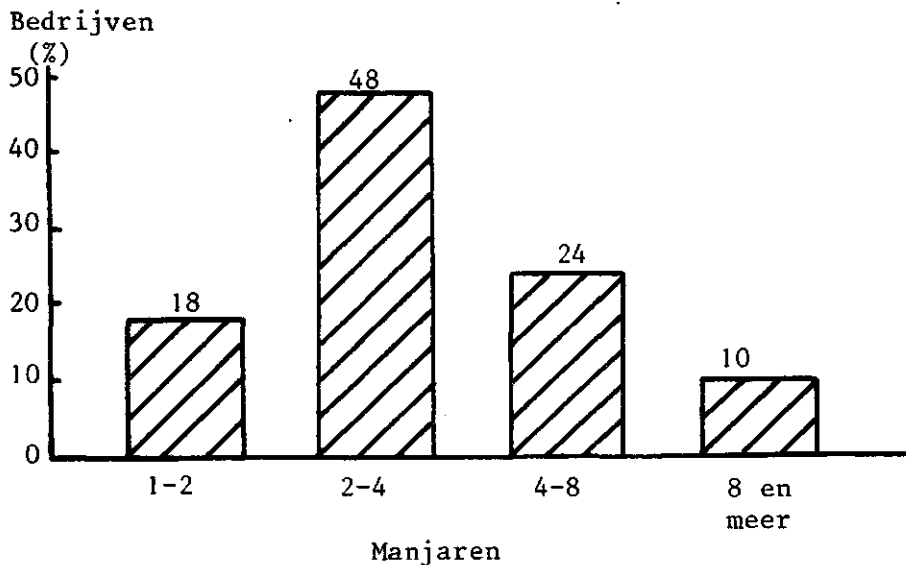
Arbeid is een factor, die bij de produktie van potplanten van groot belang is. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door het feit, dat de arbeidsbehoefte per oppervlakte eenheid vrij hoog is, althans in vergelijking met andere glasteelten.

4.1 Arbeidsbezetting

4.1.1 Totaal

In figuur 4.1 is een overzicht gegeven van de arbeidsbezetting, uitgedrukt in manjaren. In dit geval is een manjaar gelijk gesteld aan één vaste arbeidskracht. Indien een ondernemer bv. meer of minder zou werken dan volgens het c.a.o. is bepaald, dan is hij toch voor één manjaar aangemerkt. Losse krachten of familieleden, die af en toe meewerken, zijn in manjaren uitgedrukt door het aantal te werken uren te delen door het aantal c.a.o.-uren voor een vaste arbeidskracht.

Figuur 4.1 Arbeidsbezetting per bedrijf, in procenten van het aantal bedrijven

In vergelijking met andere agrarische bedrijfstakken, is het arbeidsaanbod per bedrijf relatief vrij hoog. Zo is het arbeidsaanbod op 34% van de bedrijven groter dan vier manjaren (bijlage 46).

Er is nauwelijks een aanwijsbaar verschil tussen het arbeidsaanbod van alle bedrijven met potplanten en dat van gespecialiseerde bedrijven.

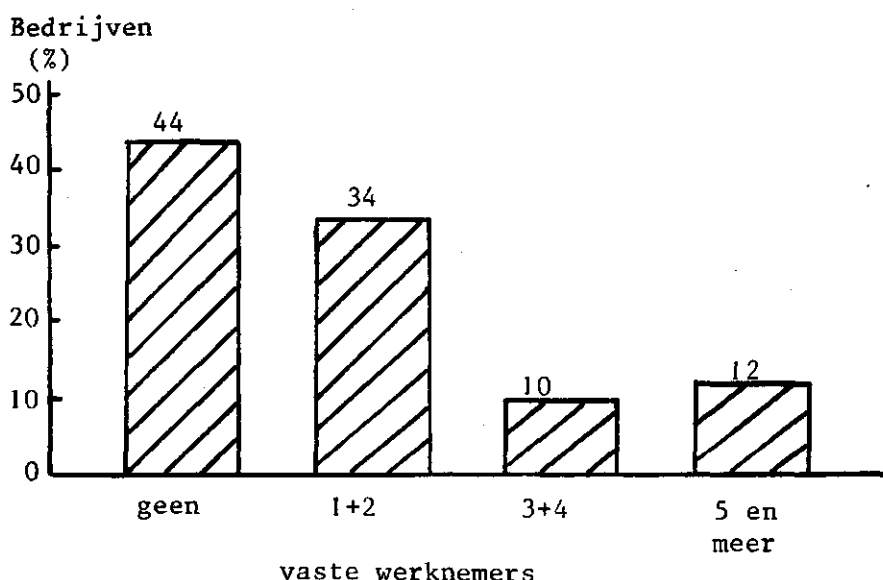
Van gebied tot gebied is er een vrij groot verschil tussen Lent enerzijds en Aalsmeer en het ZHG anderzijds. In Lent is nl. op slechts 15% van de bedrijven een arbeidsaanbod van meer dan vier manjaren, in Aalsmeer is dit op 44% en in het ZHG zelfs op 47% van de bedrijven het geval.

Op bedrijven met twee of meer ondernemers is het arbeidsaanbod aanzienlijk groter dan op bedrijven met één ondernemer. In het eerste geval heeft nl. 55% van de bedrijven een arbeidsaanbod boven vier manjaren, terwijl dat in het tweede geval slechts op 24% van de bedrijven het geval is.

4.1.2 Vaste werknemers

Figuur 4.2 geeft een overzicht van het aantal vaste betaalde werknemers per bedrijf. Op 44% van de bedrijven blijkt geen vaste werknemer te zijn. Daarentegen zijn er 5 of meer op 12% van de bedrijven.

Figuur 4.2 Aantal vaste werknemers per bedrijf, in procenten van het aantal bedrijven

Er zijn belangrijke gebiedsverschillen. In Lent nl. is het aantal bedrijven, waar in het geheel geen vaste werknemer voorkomt 64% tegen 41% in Aalsmeer en slechts 23% in het ZHG. Vijf en meer vaste werknemers per bedrijf komen in Aalsmeer op 18% van de bedrijven voor, in het ZHG op 14% en in Lent op slechts 1% (bijlage 47).

Het aantal vaste werknemers neemt toe naarmate de bedrijven groter zijn. Zo is er bv. in de categorie 300-1000 m² potplanten bij de gespecialiseerde bedrijven op 81% geen enkele vaste werknemer, terwijl dit bij de categorie boven 4000 m² slechts 6% is. In deze laatste categorie heeft 32% van de bedrijven 5 of meer werknemers (bijlage 48).

4.1.3 Losse arbeidskrachten

Op 60% van de bedrijven wordt in het geheel geen losse arbeid aangetrokken. Op 29% wordt tussen 0 en 1 manjaren per jaar aan losse arbeid in het arbeidsproces ingezet, op 11% is dit meer dan 1 manjaar (bijlage 49).

In het ZHG wordt duidelijk meer gebruik gemaakt van de mogelijkheid om losse arbeid in te zetten dan in de beide andere gebieden.

Naarmate de bedrijven groter worden, blijkt ook de behoefte aan losse arbeid toe te nemen.

4.1.4 Meewerkende familieleden

Op 63% van de bedrijven wordt zonodig gebruik gemaakt van familieleden. In Aalsmeer blijkt hiervoor minder belangstelling te bestaan dan in Lent en het ZHG.

4.2 Bewerkingscapaciteit

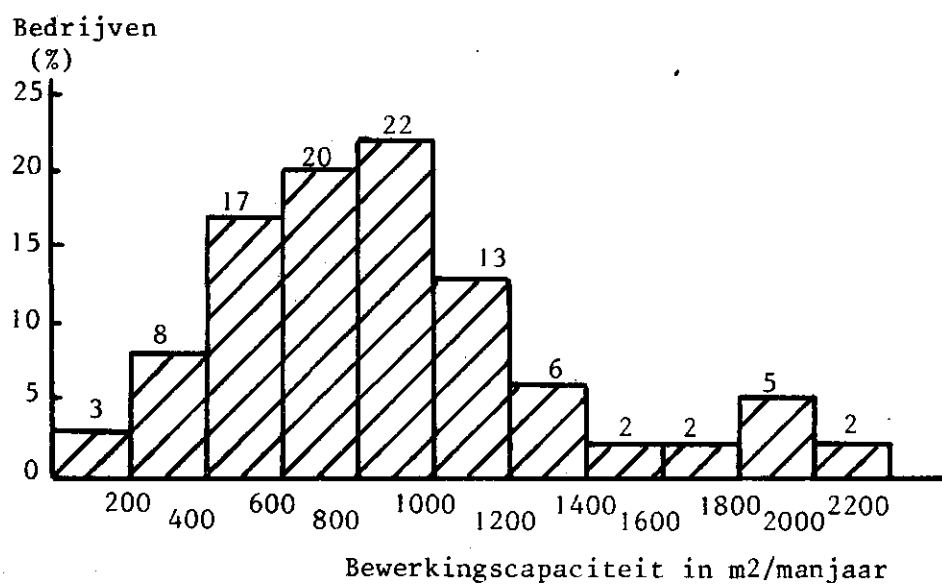
Bewerkingscapaciteit wordt hier gedefinieerd als het aantal m² glas per manjaar. Aldus uitgedrukt blijkt de bewerkingscapaciteit op het bedrijfstype, waar behalve potplanten ook trekheesters voorkomen, laag te zijn. Op bedrijven, waar potplanten naast bloemen en groenten voorkomen, is deze veel hoger (bijlage 50).

De spreiding in bewerkingscapaciteit bij de bedrijven, die in potplanten zijn gespecialiseerd is enorm groot, zoals uit figuur 4.3 blijkt. Het zwaartepunt blijkt tussen 400 en 1200 m² per manjaar te liggen, nl. op 72% van de bedrijven.

In Aalsmeer is de bewerkingscapaciteit het laagst en in het ZHG het hoogst. In Aalsmeer is deze nl. op 90% van de bedrijven lager dan 1000 m² per manjaar, in Lent op 67% en in het ZHG op 36% van de bedrijven (bijlage 51).

De oorzaken van deze grote verschillen kunnen ten dele worden gevonden in het zeer uiteenlopende sortiment (zie hiervoor hoofdstuk 5).

Figuur 4.3 Bewerkingscapaciteit per bedrijf op gespecialiseerde potplantenbedrijven, in procenten van het aantal bedrijven

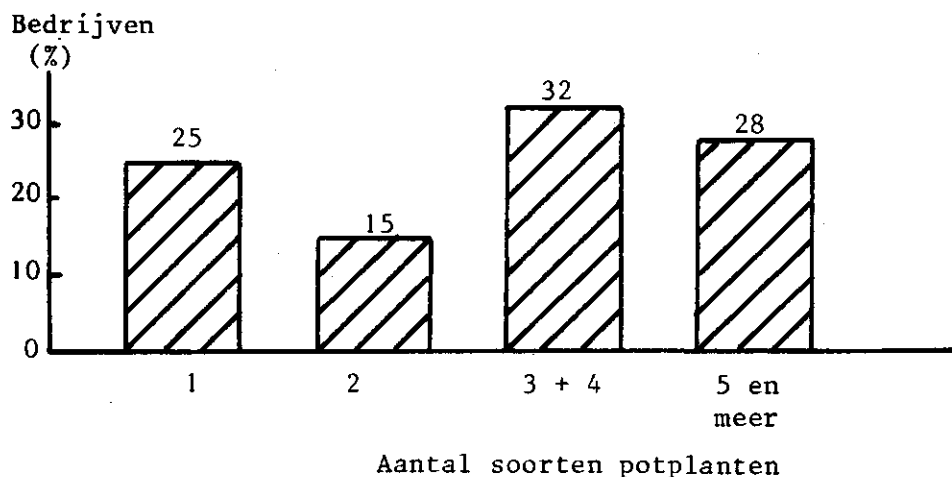
5. SORTIMENT

Er zijn potplantentelers, die veel belang hechten aan specialisatie, aangezien dit voordelen kan bieden bij de produktie (mechanisatie). Anderen geven daarentegen weer de voorkeur aan een verscheidenheid van soorten. Bij hen kan dit noodzakelijk zijn, wanneer ze tot de groep zgn. handelskwekers behoren. Toch zijn er ook veilingaanvoerders, die de voorkeur geven aan meer dan één gewas, al is het alleen maar om het risico te spreiden.

5.1 Aantal soorten 1)

Voor alle bedrijven is het aantal soorten 1) geïnventariseerd die 2% of meer van de geschatte omzet aan potplanten vertegenwoordigen. In figuur 5.1 is een overzicht gegeven van het aantal soorten per bedrijf op alle bedrijven. Uit deze figuur blijkt, dat 40% van alle bedrijven 1 of 2 soorten had, derhalve werden er op 60% van de bedrijven 3 of meer soorten geteeld (bijlage 52).

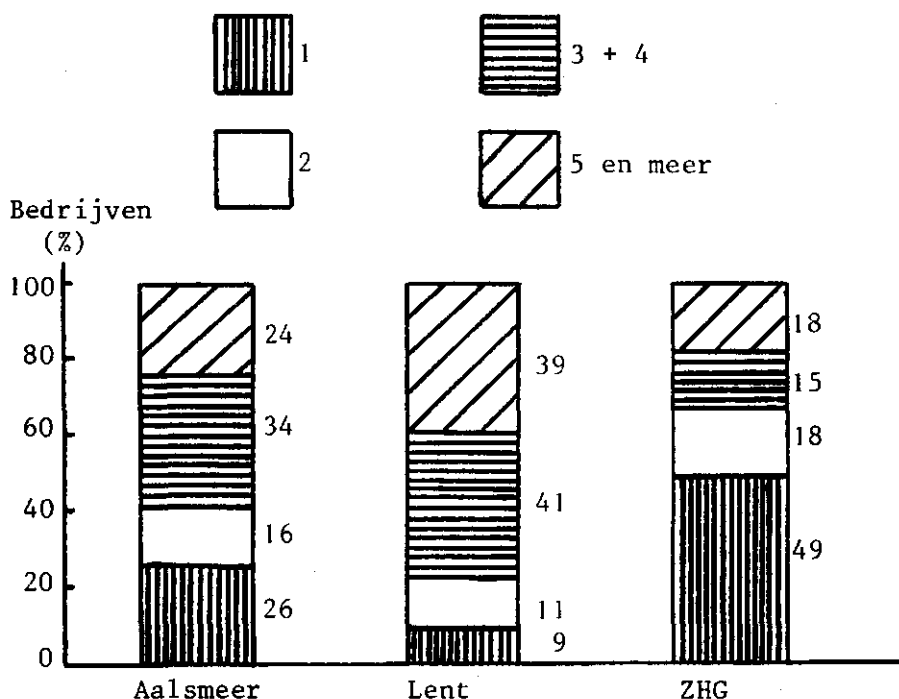
Figuur 5.1 Aantal soorten potplanten in procenten van het aantal bedrijven

1) Soorten hiermede op te vatten als geslachten; variëteiten van een zelfde soort zijn dus samengenomen.

Per gebied verschilt het aantal soorten dat gemiddeld per bedrijf wordt geteeld (figuur 5.2). In Aalsmeer bv. zijn er op 44% van de bedrijven één of twee soorten, in Lent is dit op 20% en in het ZHG op 65% van de bedrijven het geval.

Figuur 5.2 Aantal soorten potplanten per bedrijf in procenten van het aantal bedrijven per gebied

Het is opmerkelijk, dat zowel de relatief grote als de relatief kleine bedrijven beduidend meer zijn gespecialiseerd dan de zgn. middengroep. Zo komen maximaal twee soorten in de categorie beneden 1000 m² potplanten op 51% van de bedrijven voor en in de categorie boven 4000 m² op 45%. Deze percentages zijn voor de groepen 1000-2000 m² en 2000-4000 m² resp. 31 en 35 (bijlage 53 en 55).

Uit de enquête blijkt ook dat bedrijven, gespecialiseerd in potplanten in het algemeen meer soorten potplanten hebben dan bedrijven, die naast potplanten ook andere gewassen in het teeltplan hebben. Bij de groep gespecialiseerde bedrijven namelijk heeft slechts 35% maximaal twee soorten, terwijl dit bij de niet-gespecialiseerde bedrijven 47% is.

Om een nog beter inzicht in de mate van specialisatie per bedrijf te krijgen, is de zgn. specialisatiegraad berekend. Hier toe worden de percentages van de afzonderlijke gewassen in de omzet aan potplanten gekwadrateerd, vervolgens opgeteld en gedeeld door 100. De schaal verloopt van 0 tot 100. Aan de hand van twee voorbeelden zal het principe worden verduidelijkt. De specialisatiegraad van een bedrijf met twee gewassen, waarvan het aandeel van het ene 80% en van het andere 20% van de omzet bedraagt, is 68

$$(nl. \frac{6400 + 400}{100} = 68)$$

Voor een bedrijf met drie gewassen, die resp. 50, 30 en 20% van de omzet innemen, bedraagt de specialisatiegraad 38

$$(nl. \frac{2500 + 900 + 400}{100} = 38)$$

De specialisatiegraad blijkt in het ZHG verreweg het hoogst te zijn, gevolgd door Aalsmeer en ten slotte door Lent. In het ZHG heeft 66% van de bedrijven een specialisatiegraad boven 60%. In Aalsmeer is dit daarentegen 29% en in Lent slechts 14% (bijlage 54).

5.2 Meest voorkomende soorten

Wanneer hier over belangrijke soorten wordt gesproken, dan dienen hieronder te worden verstaan die soorten die op vele bedrijven voorkomen, onafhankelijk van de beteelde oppervlakte.

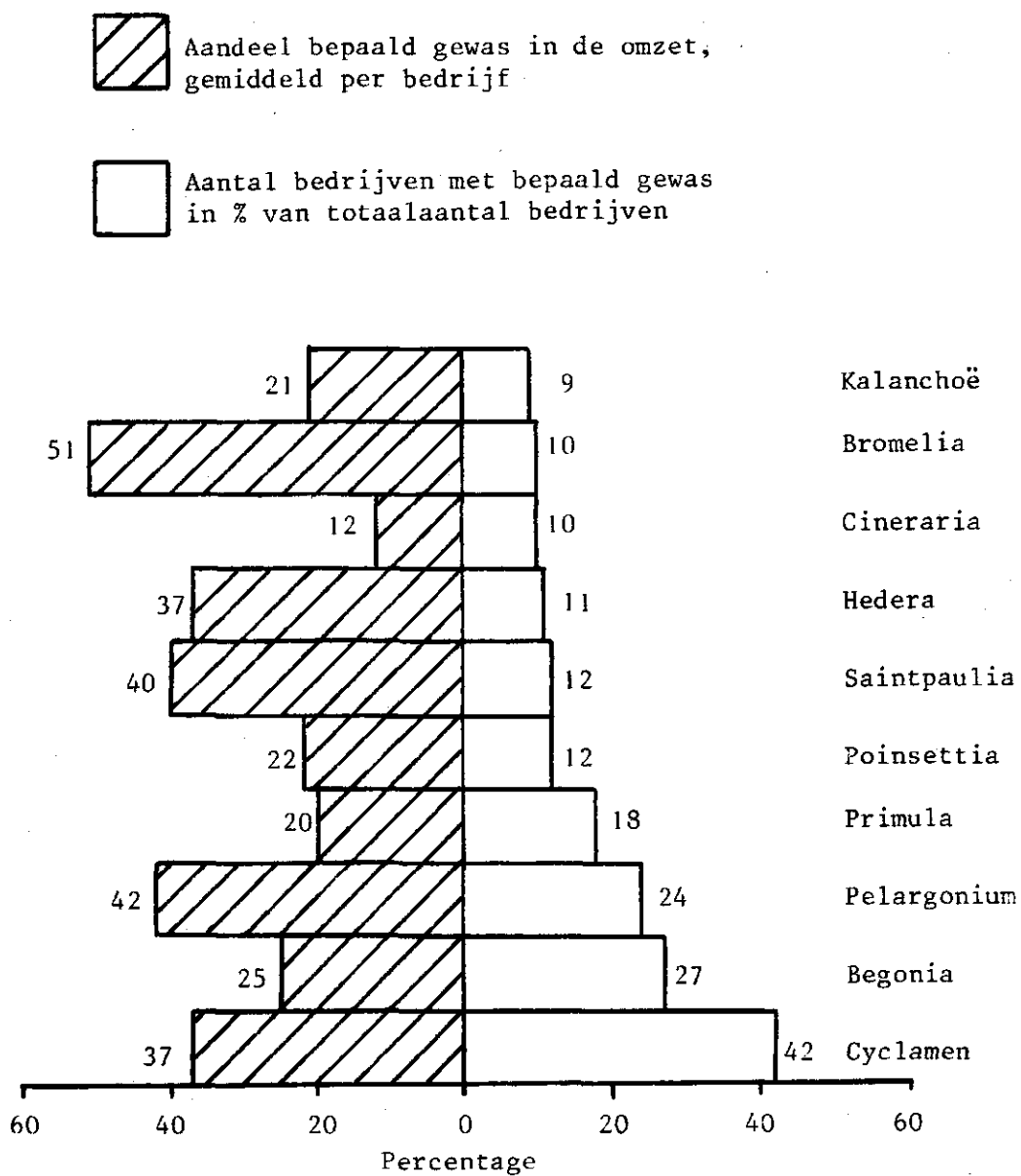
In figuur 5.3 is een overzicht gegeven van de 10 gewassen die bovenaan stonden m.b.t. het aantal producenten. Daarnaast is ook vermeld, welk aandeel in de omzet deze soorten, gemiddeld per bedrijf voor hun rekening nemen. Zo blijkt dat op 42% van de bedrijven Cyclamen in het teeltplan voorkwamen. Het aandeel in de omzet, gemiddeld per bedrijf bedroeg 37%. Men dient hierbij echter rekening te houden met het feit dat de bedrijven, waar Cyclamen voorkomen relatief vrij klein van omvang zijn.

Begonia staat in de belangstelling van 27% van de bedrijven en komt daarmee op de tweede plaats, het aandeel in de omzet bedraagt 25%.

Bij Cineraria bedraagt het aandeel in de omzet gemiddeld per bedrijf slechts 12%. Bij de Bromelia daarentegen is dit 51%; beide gewassen komen op 10% van de bedrijven als het belangrijkste naar voren.

Het geteelde sortiment blijkt van gebied tot gebied sterk te verschillen (bijlage 56). Zo komt bv. Cyclamen in Lent op niet minder dan 78% van de bedrijven voor, terwijl dit in Aalsmeer en het ZHG op 33% resp. 11% het geval is. De produktie van Cacteeën en vetplanten lijkt wel een typische aangelegenheid voor het ZHG te zijn, afgaande op het feit, dat 25% van de bedrijven aldaar deze gewassen in het teeltplan hebben opgenomen. In Lent en Aalsmeer komen deze gewassen op slechts 4% resp. 1% van de bedrijven voor.

Figuur 5.3 Meest voorkomende soorten en hun aandeel in de omzet

De betekenis van de gewassen voor het bedrijf verschilt eveneens sterk. Cyclamen is bv. op 38% van de bedrijven, waar deze plant in het teeltplan voorkomt, tevens de belangrijkste soort. Soorten die er bij de belangrijkste 20 uitspringen zijn bv. de groep cacteeën en vetplanten met 78% en Bromelia met 52%. Aan de andere kant zijn Primula's slechts op 8% van de bedrijven, waar zij in het teeltplan voorkomen, ook werkelijk het belangrijkste gewas (bijlage 57).

5.3 Sortimentscombinatie

Het is zeer moeilijk om enige lijn te vinden in de sortiments-samenstelling bij de producenten van potplanten. Wel blijkt de combinatie van Cyclamen met Calceolaria of Cineraria, Primula, Begonia, Pelargonium, Kalanchoë en Campanula nog erg in zwang. Zo komt op 92% van de bedrijven met Calceolaria ook Cyclamen voor. Op bedrijven met resp. Primula, Pelargonium, Begonia, Cineraria, Kalanchoë en Campanula bedragen deze percentages resp. 80, 71, 68, 62, 55 en 50.

Poinsettia en Saintpaulia komen veel naast Begonia voor. Bromelia wordt veelal samen met bladplanten in het teeltplan opgenomen (bijlage 58).

6. AFZET

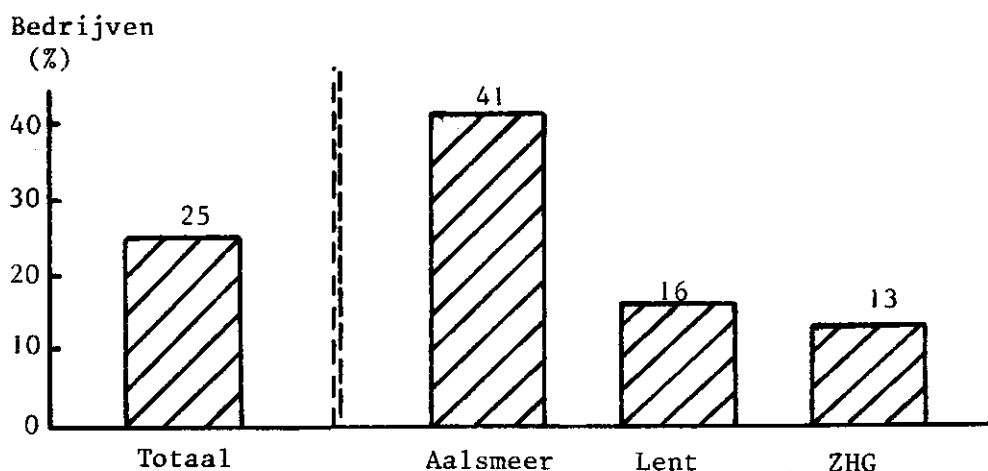
De afzet van potplanten is niet geheel doorzichtig. Dit is het gevolg van het feit dat een belangrijk deel van deze afzet niet via de veilingen loopt. Van de geënquêteerde bedrijven is getracht een nader beeld te verkrijgen van de wijze van afzet en de kwantitatieve betekenis van de diverse afzetkanalen.

6.1 Half- en eindprodukt

De te verhandelen potplanten kunnen worden ingedeeld in zgn. half- en eindprodukten. Onder een eindprodukt wordt verstaan een plant, die aan de consument kan worden verkocht. Een halfprodukt is een plant, die nog niet voor de verkoop aan de finale consument gereed is. In dit geval moet de plant nog verder worden opgekweekt, alvorens ze kan worden verkocht aan de consument.

Er is een levendige handel zowel in half- als eindprodukten, al is de laatste groep wel het belangrijkste. Uit figuur 6.1 blijkt, dat op een kwart van alle bedrijven verhandeling van halfprodukten in min of meer grote omvang voorkomt. In Aalsmeer bleken relatief veel meer bedrijven in jonge planten te handelen dan in Lent en het ZHG.

Figuur 6.1 Aantal bedrijven met afzet in zgn. halfprodukt (in procenten van alle bedrijven)

Op grotere bedrijven blijkt in het algemeen meer belangstelling te bestaan voor de afzet van halfprodukt dan op kleinere bedrijven. Zo worden er op 18% van de bedrijven met minder dan 2000 m² potplanten halfprodukten afgezet. Bij bedrijven met meer dan 2000 m² potplanten is dit in 32% van de bedrijven het geval.

Waar afzet in halfprodukt plaatsheeft, is het aandeel hiervan toch meestal kleiner dan het aandeel van het eindprodukt (bijlage 59). Slechts op 5% van alle bedrijven met potplanten is het aandeel van halfprodukten belangrijker dan dat van eindprodukten.

Uitgaande van het aandeel van halfprodukt in de totale omzet kan voorzichtig worden gesteld, dat 11% van de omzet bestaat uit halfprodukt. In Aalsmeer zou dit 20% zijn, in Lent 6% en in het ZHG 4%.

Volgens dezelfde berekeningswijze kan worden geconcludeerd, dat op bedrijven met minder dan 2000 m² potplanten slechts 6% van de afzet uit halfprodukt bestaat tegen 12% voor de groep bedrijven groter dan 2000 m² potplanten.

6.2 Wijze van afzet

Men mag aannemen, dat alle halfprodukten via andere kanalen dan de veiling 1) worden verhandeld.

Eindprodukten worden voor ca. 60% via de veiling verkocht. Dit percentage is berekend op basis van het aandeel in de omzet, verkocht via de veiling en het areaal potplanten van het bedrijf. Uit figuur 6.2 is af te leiden, dat eindprodukten in Aalsmeer vnl. via de veiling worden verhandeld. In Lent daarentegen is dit nog niet een derde.

Van alle bedrijven blijkt 39% meer dan de helft van de omzet van het eindprodukt via andere kanalen dan de veiling te verkopen. In Aalsmeer is dit 14%, in het ZHG 41% en in Lent zelfs 66% (bijlage 60).

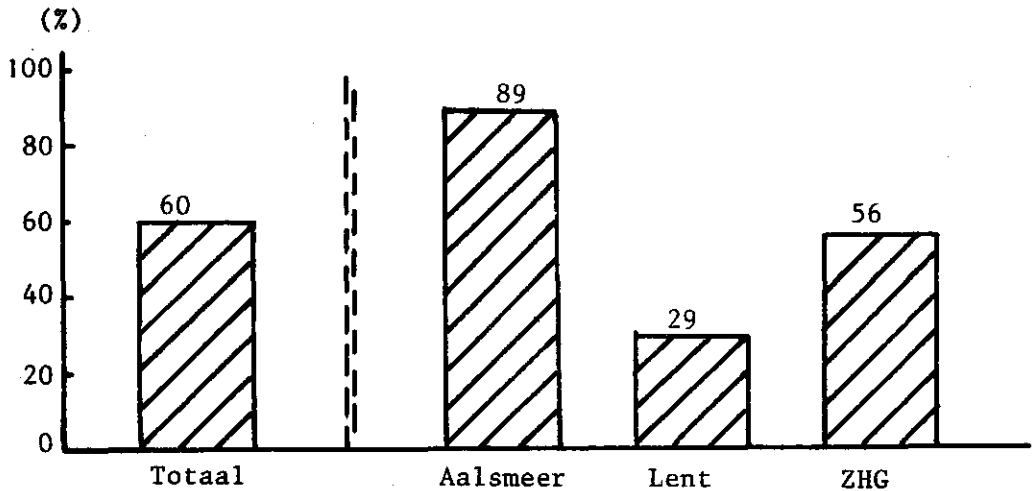
Verder blijkt dat van het eindprodukt op 14% van alle bedrijven niets en op 40% alles via de veiling wordt verhandeld. Uit het onderzoek blijkt voorts dat er nauwelijks enig verband bestaat tussen de wijze van verkoop van het eindprodukt enerzijds en de bedrijfsgrootte (in m² potplanten) anderzijds. Zowel op de relatief kleine bedrijven (onder 1000 m²) als de relatief grote (boven 4000 m²) is de belangstelling om te veilen groter dan op de bedrijven tussen 1000 en 4000 m² potplanten.

Oudere ondernemers blijken in het algemeen wat meer via de veiling te verkopen dan jongere ondernemers. De belangstelling om via de veiling te verkopen, blijkt aanzienlijk minder groot op bedrijven, die gespecialiseerd zijn in potplanten in vergelijking

1) Tot de veilingen worden in dit verband ook de bemiddelingsbureaux gerekend.

met bedrijven, die naast potplanten ook nog andere gewassen in het teeltplan hebben.

Figuur 6.2 Aandeel eindprodukt, verhandeld via de veiling (in procenten van de waarde)

6.3 Handelskwekers

Onder een handelskweker wordt hier verstaan een producent van planten (half- of eindprodukt), die meer dan 50% van de afzetwaarde via andere kanalen dan de veiling (of bemiddelingsbureau) verkoopt.

Van de 221 bedrijven uit het onderzoek kon 48% bij deze groepering worden gerekend. In Aalsmeer was dit 30%, in Lent 66% en in het ZHG 51%.

Van de handelskwekers koopt 64% in het geheel geen produkten aan om ze (dadelijk) weer te verkopen. Verder koopt 15% van hen tot 50% van de omzet aan planten aan. Ten slotte is er nog een groep van 21%, die voor 50% of meer van de omzet aankoopt (bijlage 61).

Met betrekking tot het areaal en het aantal soorten potplanten zijn er nauwelijks verschillen aan te wijzen tussen de handelskwekers en de veilingkwekers.

Op slechts 28% van alle handelsbedrijven wordt in meerdere of mindere mate rechtstreeks aan buitenlandse afnemers geleverd.

6.4 Aantal afnemers

Het aantal afnemers blijkt van bedrijf tot bedrijf enorm te variëren (bijlage 62). Van 136 bedrijven die het eindprodukt geheel of ten dele via andere kanalen dan de veiling verkopen, blijkt 40% maximaal 5 afnemers te hebben, 21% tussen 6 en 10 afnemers, 28% tussen 11 en 50 en ten slotte 11% meer dan 50.

Lent heeft relatief veel afnemers in de groepen 6-10 en 11-50. In Aalsmeer daarentegen zijn er veel bedrijven (64%) met maximaal 5 afnemers.

Ook bij de producenten van halfprodukt wordt aan veel afnemers verkocht. Op bijna 60% van de bedrijven zijn er nl. 5 of meer afnemers.

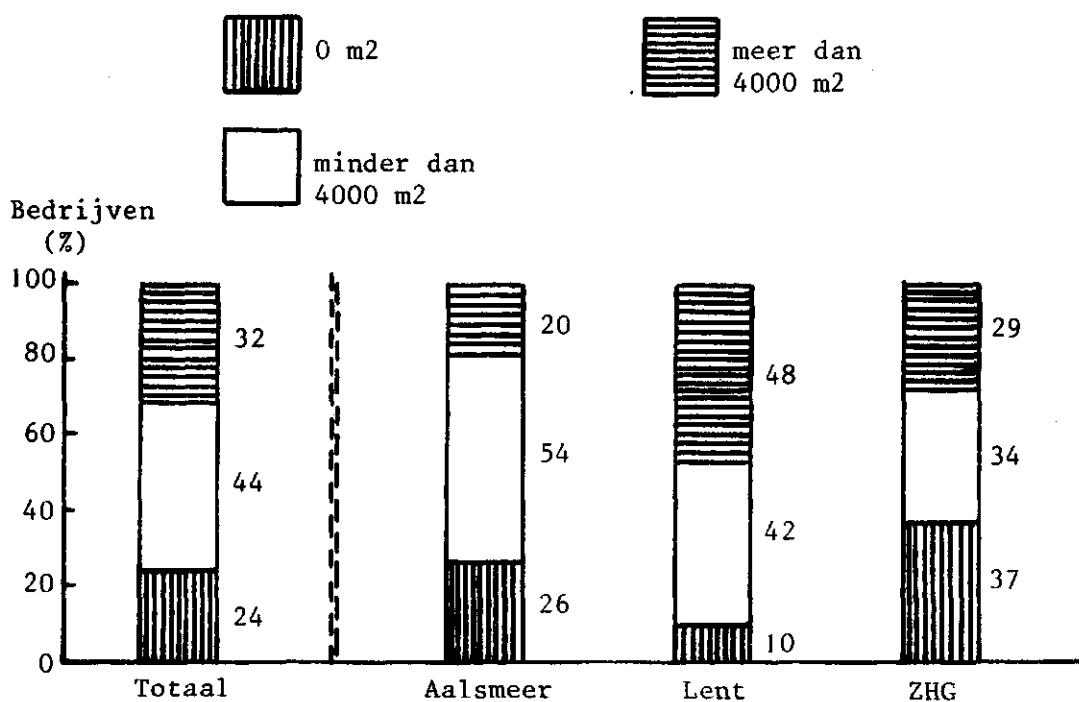
7. UITBREIDINGSMOEGELIJKHEID EN OPVOLGINGSSITUATIE

Bij de vraag over de continuering van het bedrijf zijn er twee belangrijke factoren in het geding. Allereerst is er de vraag of het bedrijf nog fysieke uitbreidingsmogelijkheden heeft. Daarnaast is ook de opvolgingssituatie op de bedrijven met oudere ondernemers voor de voortzetting van het bedrijf van betekenis.

7.1 Uitbreidingsmogelijkheid

De groeimogelijkheid van het bedrijf is in dit geval te vertalen als de maximale uitbreidingsmogelijkheid van het areaal glas op het huidige bedrijf. Deze uitbreidingsmogelijkheid is zowel uit te drukken in m² glas als ook in procenten van het huidige glasareaal.

Figuur 7.1 Maximaal mogelijke uitbreiding oppervlakte glas, in procenten van het aantal bedrijven per gebied

Bij een beschouwing van het aantal m2 glas, waarmee het bedrijf kan worden uitgebreid, blijkt dat er op 24% van alle bedrijven in het geheel niet meer kan worden uitgebreid. Op 44% van de bedrijven kan nog tussen 0 en 4000 m2 glas en op slechts 32% van de bedrijven kan nog meer dan 4000 m2 glas worden bijgebouwd (bijlage 63).

Figuur 7.1 laat zien, dat de situatie ten aanzien van de uitbreiding in Lent aanzienlijk gunstiger is in vergelijking met Aalsmeer en het ZHG. Zo kan bijna de helft (48%) van de bedrijven in Lent met meer dan 4000 m2 glas worden vergroot, in Aalsmeer en het ZHG zijn deze percentages 20 resp. 29.

Bij een beschouwing van de maximale uitbreiding van de oppervlakte glas, uitgedrukt in procenten van het huidige areaal, blijkt dat op 24% van de bedrijven in het geheel niet kan worden uitgebreid. Verder kan op 22% het areaal met ten hoogste de helft van het bestaande worden uitgebreid en op 22% kan het glasareaal maximaal verdubbelen. Op het restant (32%) is meer dan een verdubbeling van het glasareaal mogelijk (bijlage 64).

Bij deze benaderingswijze blijkt de situatie voor Lent er nog wat rooskleuriger af te komen. Immers op 58% van de bedrijven kan het areaal minimaal verdubbelen. In Aalsmeer is dit slechts mogelijk op 26% en in het ZHG op 9% van de bedrijven. Men moet hier overigens wel rekening houden met het feit dat het gemiddelde areaal glas in de verschillende gebieden behoorlijk van elkaar verschilt. Desondanks zijn de mogelijkheden in Lent ruimschoots aanwezig om te groeien, hetgeen voor vele bedrijven in Aalsmeer en het ZHG zeker niet het geval is.

Er blijkt een duidelijk negatief verband aanwezig tussen de uitbreidingsmogelijkheid enerzijds en de oppervlakte potplanten anderzijds (bijlage 65).

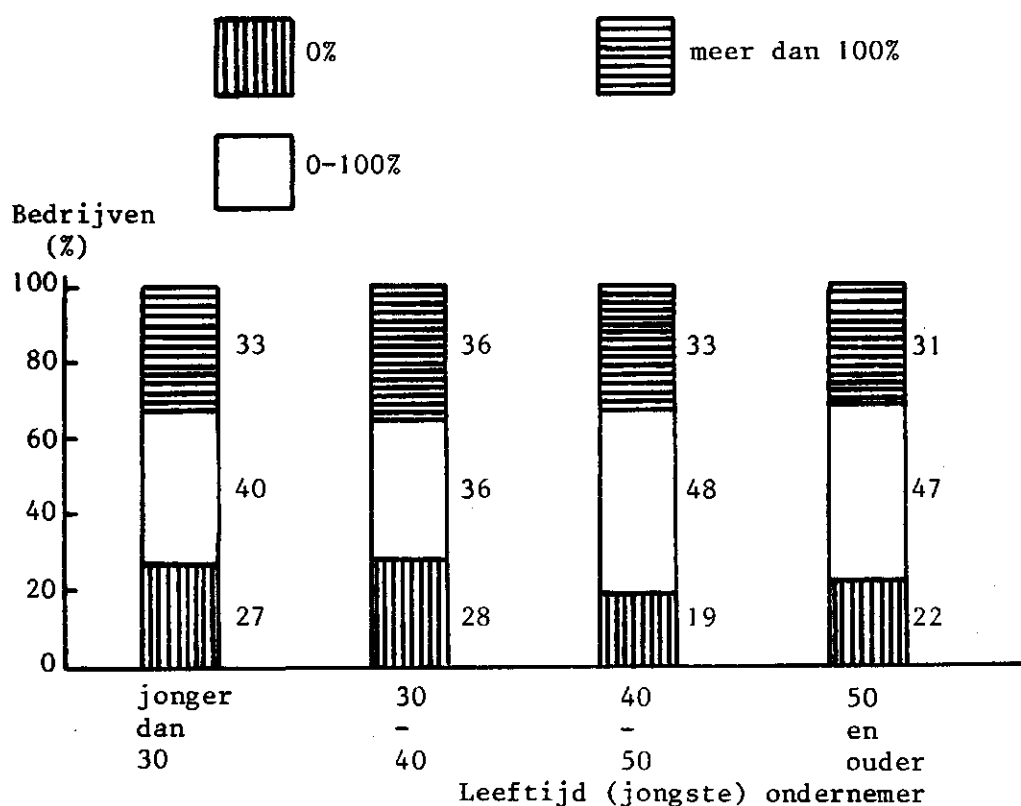
Tabel 7.1 laat zien dat er in de groep bedrijven met minder dan 2000 m2 potplanten minder bedrijven zijn die niet of nauwelijks kunnen uitbreiden dan in de groep bedrijven van 2000 m2 en meer.

Tabel 7.1 Uitbreidingsmogelijkheid (m2 glas) in relatie tot de oppervlakte potplanten (plat glas+staand glas), in procenten van het aantal bedrijven

Mogelijkheid uitbreiding oppervlakte glas (in % van het huidige areaal glas)	Oppervlakte potplanten (m2)	
	minder dan 2000	2000 en meer
0	20	27
0 - 50	17	26
50 - 100	24	18
100 en meer	39	29
Totaal	100	100

Tussen de mogelijkheid het glasareaal uit te breiden en de leeftijd van de (jongste) ondernemer blijkt nauwelijks enig verband te bestaan (bijlage 66 en figuur 7.2)

Figuur 7.2 Maximaal mogelijke uitbreiding oppervlakte glas in % van het huidige areaal glas in relatie tot de leeftijd van de (jongste) ondernemer.

Er blijkt tenslotte geen wezenlijk verschil in maximale uitbreidingsmogelijkheid te bestaan tussen gespecialiseerde en niet gespecialiseerde bedrijven.

7.2 Ondernemers van 50 jaar en ouder

Voor de continuïteit van het bedrijf is de leeftijd van de ondernemer van belang.

Indien er meerdere ondernemers per bedrijf zijn, dan is gekozen voor de jongste ondernemer, omdat deze in de toekomst waarschijnlijk het meest bepalend is voor de voortzetting van het bedrijf.

Van deze groep bedrijven, waarvan de jongste ondernemer 50 jaar of ouder is (tot deze categorie behoort 25% van de ondernemers) zijn enkele karakteristieken vastgesteld.

7.2.1. Aantal opvolgers

Op 69% van de bedrijven waar de (jongste) ondernemer reeds 50 jaar of ouder is, is er geen opvolger van 15 jaar of ouder. (bijlage 67). In Aalsmeer zijn er relatief minder opvolgers dan in Lent en het Z.H.G.

Er blijkt een verband te bestaan tussen het aantal opvolgers en de bedrijfsgrootte. Zo is er op 77% van de bedrijven beneden 2.000 m² glas geen enkele opvolger, terwijl dit op 50% van de bedrijven boven 2.000 m² het geval is.

7.2.2. Bedrijfstype

De groep ondernemers van 50 jaar en ouder is duidelijk meer gespecialiseerd in de produktie van potplanten. Zo heeft 73% van de ondernemers uit deze categorie alleen potplanten. Bij de groep ondernemers, die nog geen 50 jaar oud zijn is dit bij 51% het geval.

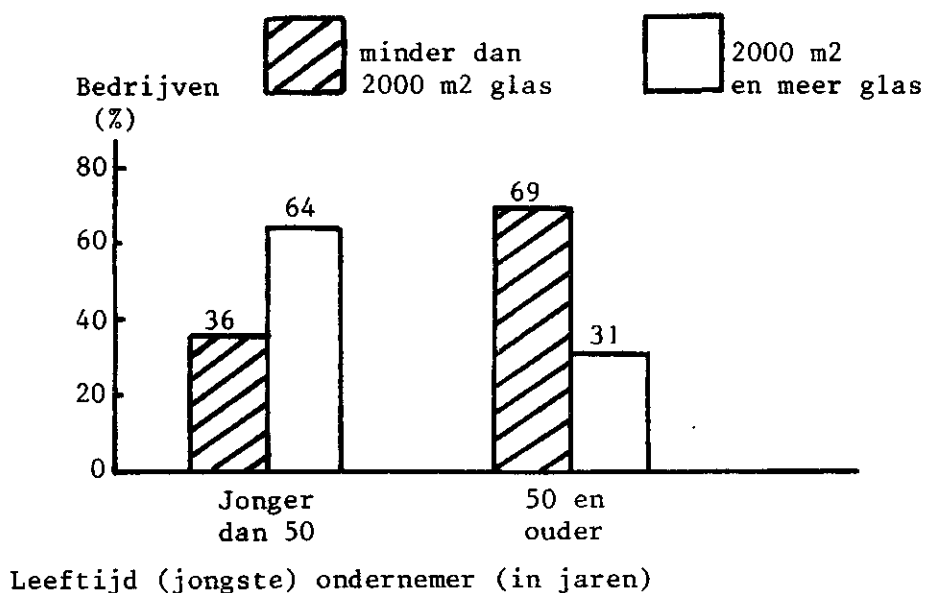
7.2.3. Bedrijfsgrootte

De bedrijven met ondernemers van 50 jaar en ouder zijn duidelijk minder groot van omvang dan bedrijven met jongere ondernemers. Figuur 7.3 toont aan dat slechts 31% van de bedrijven met ondernemers boven 50 jaar meer dan 2.000 m² glas hebben t.o.v. 64% van de bedrijven met ondernemers onder de 50 jaar.

Met betrekking tot de oppervlakte glas kan worden opgemerkt dat 69% van de bedrijven met een ondernemer boven 50 jaar minder dan 2.000 m² glas heeft, bij de andere bedrijven is dit slechts 36%.

Ook de uitbreidingsactiviteit was op bedrijven met een ondernemer van 50 jaar of ouder veel minder groot t.o.v. bedrijven met jongere ondernemers. Op 62% van de bedrijven met ondernemers boven 50 jaar was er in 't geheel geen uitbreiding in de periode 1970-1974 geweest tegenover 31% voor de overige bedrijven.

Figuur 7.3 Bedrijfsgrootte (opp.glas) van bedrijven met ondernemers jonger en ouder dan 50 jaar, in % van het aantal bedrijven.

7.2.4. Kasoppervlakte

De gemiddelde oppervlakte per kas op bedrijven met ondernemers van 50 jaar en ouder is relatief zeer laag n.l. 360 m². Niet minder dan 35% van deze groep bedrijven heeft een gemiddelde oppervlakte per kas beneden 200 m². Slechts op 14% van deze bedrijven is de gemiddelde oppervlakte per kas boven 500 m² (Bijlage 68).

Met name in Aalsmeer zijn de bedrijven van ondernemers ouder dan 50 jaar ongunstig met betrekking tot de gemiddelde oppervlakte per kas. Deze oppervlakte was n.l. slecht 220 m² gemiddeld per bedrijf, tegen 290 m² in Lent en 780 m² in het Z.H.G.

7.2.5. Ouderdom glasopstand

De kassen van ondernemers van 50 jaar en ouder zijn gemiddeld beduidend ouder dan die van ondernemers beneden 50 jaar. (Bijlage 69) Op 80% van de bedrijven met een ondernemer ouder dan 50 jaar was de gemiddelde ouderdom van de kassen boven 10 jaar. Op bedrijven met een ondernemer jonger dan 50 jaar was dit in 48% het geval.

Resumerend kan wel worden geconcludeerd dat de bedrijven met ondernemers boven 50 jaar in het algemeen veel meer verouderd zijn t.o.v. de overige bedrijven.

Bijlage 1. Leeftijd van de (jongste) ondernemer, in % van het aantal ondernemers

Leeftijd (jaren)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
jonger dan 30	20	21	21	19
30 - 40	31	26	33	35
40 - 50	24	28	18	25
50 - 60	15	15	16	12
60 of ouder	10	10	12	9
Totaal	100	100	100	100

Bijlage 2. Hoogste vorm van voortgezet onderwijs, in %% van het aantal ondernemers

	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
Hogere Tuinbouwschool	1	1	-	2
Middelbare Tuinbouwschool	15	26	12	2
Lagere Tuinbouwschool	47	28	61	56
Winteravondschool	18	21	14	19
Andere opleiding	9	13	5	9
Geen	10	11	8	12
Totaal	100	100	100	100

Bijlage 3. Algemene oriëntatie van de ondernemer, in %% van het aantal ondernemers

	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G
Vakbladen				
0	4	1	8	2
1	40	44	42	31
2	42	38	42	51
3 en meer	14	17	8	16
Totaal	100	100	100	100
Lid studieclub				
Ja	22	13	21	39
Neen	78	87	79	61
Totaal	100	100	100	100
Buitenlands bedrijfs- bezoek (laatste 5 jaar)				
0	57	57	61	49
1 + 2	15	13	12	23
3 + 4	25	13	18	16
5 en meer	13	17	9	12
Totaal	100	100	100	100
Gebruik voorlichtings- dienst (per jaar)				
0	37	34	41	37
1 + 2	28	24	36	23
3 + 4	12	18	5	12
5 en meer	23	24	18	28
Totaal	100	100	100	100
Bezoek proefstation en/of proeftuin (per jaar)				
0	48	43	45	60
1 + 2	28	28	28	30
3 + 4	12	14	14	7
5 en meer	12	13	13	3
Totaal	100	100	100	100

Bijlage 4. Kadastrale bedrijfsgrootte van bedrijven met potplanten, in % van het aantal bedrijven

Oppervlakte bedrijf (m2)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
minder dan 2.500	10	18	3	7
2.500- 5.000	18	24	18	9
5.000- 7.500	17	13	20	17
7.500-10.000	10	7	14	9
10.000-15.000	22	11	28	32
15.000-20.000	11	14	9	9
20.000-30.000	7	6	5	10
30.000 en meer	5	7	3	7
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(57)

Bijlage 5. Kadastrale bedrijfsgrootte van gespecialiseerde potplantenbedrijven, in % van het aantal bedrijven

Oppervlakte bedrijf (m2)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
minder dan 2.500	12	26	2	9
2.500- 5.000	23	35	17	9
5.000- 7.500	14	4	17	29
7.500-10.000	10	7	16	5
10.000-15.000	23	11	30	29
15.000-20.000	9	9	11	5
20.000-30.000	6	6	5	5
30.000 en meer	3	2	2	9
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(124)	(46)	(57)	(21)

Bijlage 6. Indeling van de bedrijven, in %% van het totaal, naar oppervlakte glas 1)

Oppervlakte glas (m2)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
300- 1.000	16	20	18	5
1.000- 2.000	24	27	33	5
2.000- 4.000	26	23	37	18
4.000 en meer	34	30	12	72
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(57)

1) Staand zowel als platglas

Bijlage 7. Indeling van gespecialiseerde potplantenbedrijven, in % van het totaal, naar oppervlakte glas 1)

Oppervlakte glas (m2)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
300-1.000	17	26	14	5
1.000-2.000	28	24	37	14
2.000-4.000	30	22	37	29
4.000 en meer	25	28	12	52
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(124)	(46)	(57)	(21)

1) Staand zowel als platglas

Bijlage 8. Aantal bedrijven in % van totaal aantal per bedrijfsgrootteklasse (m2 potplanten) 1) en hun aandeel in % in de totale oppervlakte potplanten

Oppervlakte potplanten (m2)	Totaal		Aalsmeer		Lent		Z.H.G.	
	a	b	a	b	a	b	a	b
300-1.000	23	5	30	6	21	6	17	3
1.000-2.000	26	12	27	13	33	23	14	4
2.000-4.000	27	25	19	17	37	48	25	16
4.000 en meer	24	58	24	64	9	23	44	77
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)		(88)		(76)		(57)	
Oppervlakte potplanten (ha)	(67,0)		(26,6)		(17,0)		(23,4)	

1) (Staand glas en platglas)

a = Aantal bedrijven (%)

b = Aandeel in de totale oppervlakte potplanten (%)

Bijlage 9. Aantal bedrijven in % van totaal aantal per bedrijfsgrootteklasse (m2 potplanten) 1) en hun aandeel in % in de totale oppervlakte potplanten op gespecialiseerde potplantenbedrijven (%)

Oppervlakte potplanten (m2)	Totaal		Aalsmeer		Lent		Z.H.G.	
	a	b	a	b	a	b	a	b
300-1.000	17	3	26	5	14	4	5	1
1.000-2.000	28	12	24	10	37	24	14	3
2.000-4.000	30	26	21	19	37	44	29	14
4.000 en meer	25	59	29	66	12	28	52	82
Totaal	100	100	100	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(124)		(46)		(57)		(21)	
Oppervlakte potplanten (ha)	(42,1)		(15,7)		(13,8)		(12,6)	

1) (Staand glas en platglas)

a = Aantal bedrijven

b = Aandeel in de totale oppervlakte potplanten

Bijlage 10. Teeltcombinaties op bedrijven, waar potplanten voorkomen, in % van totaalaantal bedrijven

	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
Potplanten (gespecialiseerd)	56	52	75	37
Potplanten + perkplanten	5	1	10	4
Potplanten + trekheesters	7	17	-	-
Potplanten + snijbloemen	14	16	4	26
Potplanten + groenten	4	-	2	12
Potplanten + overige combinaties	14	14	9	21
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(57)

Bijlage 11. Het verband tussen teeltcombinaties en de oppervlakte glas, in % van de aantallen bedrijven

Oppervlakte glas (m2)	Pot-planten (gespec)	Pot-planten + Perk-planten	Pot-planten + Trekheesters	Pot-planten + Snijbloemen	Pot-planten + Groenten	Pot-planten + Ov.combinaties
300-1.000	17	27	34	6	0	13
1.000-2.000	28	27	40	6	0	19
2.000-4.000	30	37	13	16	0	32
4.000 en meer	25	9	13	72	100	36
Totaal	100	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven (124)		(11)	(15)	(32)	(8)	(31)

Bijlage 12. Aantal bedrijven (in %) met.....percelen met glas

Aantal percelen met glas	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
1	83	73	91	87
2	16	26	9	9
3	1	1	-	2
4	0	-	-	2
Totaal	100	100	100	100
Gemiddeld aantal per bedrijf	1,19	1,30	1,09	1,18

Bijlage 13. De lengte-breedte verhouding van het hoofdperceel, totaal en per gebied, in % van het aantal bedrijven

Lengte-breedte verhouding	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
1- 2	35	17	50	42
2- 4	26	21	27	30
4- 6	13	16	12	12
6-10	14	23	8	7
10 en meer	12	23	3	9
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(57)

Bijlage 14. De lengte-breedte verhouding in relatie tot de bedrijfs grootte (oppervlakte glas), in % van het aantal bedrijven

Lengte-breedte verhouding	Totaal	Oppervlakte glas (m2)			
		300- 1.000	1.000- 2.000	2.000- 4.000	4.000 en meer
1- 2	35	37	31	33	38
2- 4	26	29	27	19	29
4- 6	13	9	17	22	7
6-10	14	14	12	12	16
10 en meer	12	11	13	14	10
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(35)	(52)	(58)	(76)

Bijlage 15. De gemiddelde breedte van het hoofdperceel, in % van het aantal bedrijven

Breedte (m)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
minder dan 10	3	8	-	-
10- 20	8	17	-	5
20- 30	20	38	9	7
30- 40	14	15	13	14
40- 50	11	5	18	12
50- 60	9	3	18	5
60- 70	9	3	7	20
70- 80	8	3	15	5
80- 90	5	1	8	7
90-100	4	-	8	4
100 en meer	9	7	4	21
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(57)

Bijlage 16. Periode, waarin met de produktie van potplanten is begonnen, in % van het aantal bedrijven

Periode	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
Vòðr 1920	15	19	17	5
1920-1940	21	23	28	9
1940-1960	24	26	27	16
Na 1960	40	32	28	70
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(57)

Bijlage 17. De relatie tussen het areaal potplanten en de periode, waarin met de produktie van potplanten is begonnen (%), in % van het aantal bedrijven

Periode	Totaal	Oppervlakte potplanten (m2) in 1974			
		300- 1.000	1.000- 2.000	2.000- 4.000	4.000 en meer
Vòðr 1920	15	17	10	18	13
1920-1940	21	19	30	24	11
1940-1960	24	29	30	19	17
Na 1960	40	35	30	39	59
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(52)	(57)	(59)	(53)

Bijlage 18. De relatie tussen het areaal glas en de periode, waarin met de produktie van potplanten is begonnen, in % van het aantal bedrijven

Periode, waarin met potplanten is gestart	Totaal	Oppervlakte glas (m2)			
		300- 1.000	1.000- 2.000	2.000- 4.000	4.000 en meer
Vòðr 1920	15	23	10	23	9
1920-1940	21	23	28	29	9
1940-1960	24	29	31	19	20
na 1960	40	25	31	29	62
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(35)	(52)	(58)	(76)

Bijlage 19. Procentuele uitbreiding (+) resp. inkrimping (-) van het areaal potplanten onder glas in de periode 1970-1974, in % van de bedrijven met potplanten

Oppervlakte pot-planten in 1974 (m2)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
300-1.000	- 4	+ 3	-12	- 8
1.000-2.000	+15	+11	+20	+ 10
2.000-4.000	+44	+10	+58	+ 85
4.000 en meer	+77	+59	+52	+125
Totaal	+50	+36	+40	+ 96

1) N.V.T.: 17 bedrijven

Bijlage 20. Procentuele uitbreiding (+) resp. inkrimping (-) van het areaal potplanten onder glas in de periode 1970-1974, in % van het aantal bedrijven gespecialiseerd in potplanten. 2)

Oppervlakte pot-planten 1974 (m2)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
300-1.000	- 4	0	-11	+ 73
1.000-2.000	+21	+19	+21	+ 27
2.000-4.000	+40	+13	+51	+ 61
4.000 en meer	+72	+45	+52	+136
Totaal	+50	+32	+39	+113

2) N.V.T.: 4 bedrijven

Bijlage 21. Procentuele uitbreiding van de oppervlakte potplanten per bedrijf in de periode 1970-1974, in % van het aantal bedrijven

Uitbreiding (%)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
afname	10	12	11	7
0	29	33	25	23
0- 25	11	13	15	2
25- 50	13	12	15	14
50- 75	12	12	12	14
75-100	9	6	12	9
100-200	11	9	8	21
200 en meer	5	3	2	12
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(204)	(86)	(75)	(43)

Bijlage 22. Procentuele uitbreiding van de oppervlakte potplanten per bedrijf in de periode 1970-1974, in % van het aantal gespecialiseerde bedrijven

Uitbreiding %	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
afname	9	11	11	-
0	23	31	21	11
0- 25	14	18	16	-
25- 50	17	13	18	26
50- 75	12	11	12	10
75-100	8	5	11	5
100-200	14	11	9	37
200 en meer	3	-	2	11
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(120)	(45)	(56)	(19)

Bijlage 23. Procentuele uitbreiding van het areaal potplanten per bedrijf in de periode 1970-1974 in relatie tot de oppervlakte potplanten, in % van het aantal bedrijven

Uitbreiding areaal potplanten	Totaal	Oppervlakte potplanten 1) (m2)			
		300- 1.000	1.000- 2.000	2.000- 4.000	4.000 en meer
geen of inkrimping	39	74	48	31	18
0- 50	24	20	26	29	20
50-100	21	6	20	23	29
100 en meer	16	-	6	17	33
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(204)	(35)	(50)	(58)	(61)

1) Staand en platglas.

Bijlage 24. Procentuele uitbreiding van het areaal potplanten per bedrijf in de periode 1970-1974 in relatie tot de oppervlakte potplanten, in % van het aantal bedrijven gespecialiseerd in potplantenteelt

Uitbreiding areaal potplanten	Totaal	Oppervlakte potplanten (m2)			
		300- 1.000	1.000- 2.000	2.000- 4.000	4.000 en meer
geen of inkrimping	32	76	40	24	3
0- 50	31	19	33	35	35
50-100	20	5	24	19	24
100 en meer	17	-	3	22	38
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(120)	(21)	(33)	(37)	(29)

1) Staand en platglas.

Bijlage 25. Procentuele uitbreiding van het areaal potplanten in de periode 1970-1974 in relatie met de leeftijd van de (jongste) ondernemer, in % van het totaal aantal bedrijven

Uitbreiding %	Totaal	Leeftijd ondernemer (jaren)			
		jonger dan 30	30/40	40/50	50 en meer
geen	39	29	25	41	62
0- 50	24	19	28	27	21
50-100	21	38	21	14	13
100 en meer	16	14	26	18	4
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(204)	(42)	(61)	(49)	(52)

Bijlage 26. Procentuele uitbreiding van het areaal potplanten in de periode 1970-1974 in relatie met de leeftijd van de (jongste) ondernemer, in % van het aantal bedrijven gespecialiseerd in de teeltpotplanten

Uitbreiding %	Totaal	Leeftijd ondernemer (jaren)			
		jonger dan 30	30/40	40/50	50 en meer
geen	32	25	15	41	54
0- 50	31	25	39	35	25
50-100	20	38	23	3	14
100 en meer	17	12	23	21	7
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(120)	(24)	(39)	(29)	(28)

Bijlage 27. Aandeel platglas in het totale areaal glas (%), in % van het aantal bedrijven

Aandeel plat glas (%)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
0	60	66	26	95
1-25	18	25	20	3
25-50	16	6	39	2
50 en meer	6	3	15	0
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(57)

Bijlage 28. Gemiddelde ouderdom glasopstanden bestemd voor de teelt van potplanten per gebied, in % van het aantal bedrijven

Gemiddelde ouderdom glasopstand (jaren)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
minder dan 5	10	3	18	11
5-10	34	31	34	39
10-15	26	24	26	28
15 en meer	30	42	22	23
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(57)

Bijlage 29. Gemiddelde ouderdom glasopstanden bestemd voor de teelt van potplanten, in relatie met de totale oppervlakte glas, in % van het aantal bedrijven.

Gemiddelde ouderdom glasopstand (jaren)	Totaal	Oppervlakte glas (m2)			
		300-1.000	1.000-2.000	2.000-4.000	4.000 en meer
minder dan 5	10	9	11	10	11
5-10	34	20	33	40	37
10-15	26	23	25	17	34
15 en meer	30	48	31	33	18
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(35)	(52)	(58)	(76)

Bijlage 30. Gemiddelde ouderdom glasopstanden bestemd voor de teelt van potplanten in relatie met de leeftijd van de (jongste) ondernemer, in % van het aantal bedrijven

Gemiddelde ouderdom glas (jaren)	Totaal	Leeftijd (jongste) ondernemer (jaren)			
		jonger dan 30	30/40	40/50	50 en meer
minder dan 5	10	9	18	9	4
5-10	34	56	38	28	16
10-15	26	13	24	38	27
15 en meer	30	22	20	25	53
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(45)	(68)	(53)	(55)

Bijlage 31. Indeling van de potplantenkassen naar oppervlakte, in % van het aantal kassen

Oppervlakte kas (m2)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
minder dan 100	11	16	9	3
100- 200	19	22	20	6
200- 300	16	17	15	12
300- 400	11	12	12	8
400- 500	8	7	10	6
500-1.000	19	15	25	19
1.000-2.000	10	6	8	25
2.000 en meer	6	5	1	21
Totaal	100	100	100	100
Aantal kassen	(1.039)	(545)	(297)	(197)

Bijlage 32. Gemiddelde oppervlakte per kas per bedrijf, in %% van het aantal bedrijven.

Gemiddelde oppervlakte per kas (m2)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
minder dan 100	4	6	4	-
100- 200	13	20	13	2
200- 300	18	25	18	7
300- 400	18	19	21	12
400- 500	10	7	15	7
500-1.000	18	15	22	18
1.000 en meer	19	8	7	54
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(57)

Bijlage 33. Gemiddelde oppervlakte per kas per bedrijf voor bedrijven gespecialiseerd in potplanten, in % van het aantal bedrijven

Gemiddelde oppervlakte per kas (m2)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
minder dan 200	12	19	11	-
200- 500	52	57	58	27
500-1.000	22	15	28	23
1.000 en meer	14	9	3	50
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(124)	(46)	(57)	(21)

Bijlage 34. Gemiddelde oppervlakte van potplantenkassen per bedrijf in relatie tot de totale oppervlakte potplanten (platglas en staand glas, voor alle bedrijven (%))

Gemiddelde oppervlakte per kas (m2)	Totaal	Oppervlakte potplanten (m2)			
		300-1.000	1.000-2.000	2.000-4.000	4.000 en meer
minder dan 100	4	13	2	-	-
100- 200	13	29	16	8	-
200- 300	18	21	26	19	6
300- 400	18	17	37	10	8
400- 500	10	4	7	19	7
500-1.000	18	8	10	34	21
1.000 en meer	19	8	2	10	58
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(52)	(57)	(59)	(53)

Bijlage 35. Bedrijven (in %) in relatie tot de gebruikte brandstof, in % van het aantal bedrijven

Brandstof	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
Aardgas	70	62	79	70
Zware olie	12	20	-	14
Lichte olie	18	18	20	16
Kolen	0	-	1	-
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(218)	(87)	(75)	(56)

N.V.T.: 3 bedrijven

Bijlage 36. De verwarmingscapaciteit in kcal per m2 staand glas, in % van het aantal bedrijven

Kcal per m2 staand glas	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
minder dan 300	39	35	22	68
300-500	42	46	46	30
500 en meer	19	19	32	2
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(215)	(85)	(74)	(56)

N.V.T.: 6 bedrijven

Bijlage 37. Indeling van de belangrijkste bedrijfsruimte naar oppervlakte, in % van het aantal bedrijven

Oppervlakte (m2)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
minder dan 50	33	33	41	24
50-100	33	30	39	28
100-300	27	26	17	43
300 en meer	7	11	3	5
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(219)	(88)	(76)	(55)

N.V.T.: 2 bedrijven

Bijlage 38. Het aandeel van de oppervlakte met tafels in relatie tot de oppervlakte potplanten, in % van het aantal bedrijven

Teelt op tafels (%)	Totaal	Oppervlakte potplanten (m2)			
		300 1.000	1.000- 2.000	2.000- 4.000	4.000 en meer
0	18	23	19	8	23
1- 25	13	6	12	12	21
25- 50	14	8	23	14	11
50- 75	18	13	14	22	23
75-100	8	2	9	10	11
100	29	48	23	34	11
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(52)	(57)	(59)	(53)

Bijlage 39. De belangrijkste teeltmethode per bedrijf, in % van het aantal bedrijven

Teeltmethode	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
Zandbed	66	66	59	77
Inkuilen	29	24	38	23
Schotels	5	10	3	0
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(55)

Bijlage 40. Herkomst gietwater, in % van het aantal bedrijven

Herkomst gietwater	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
Welwater (W)	23	3	63	0
Slootwater (S)	22	22	0	51
Leidingwater (L)	8	5	18	0
Regenwater (R)	5	7	0	10
R + L	13	26	3	5
R + S	12	15	0	25
R + W	9	11	12	0
Overige combinaties	8	11	4	9
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(57)

Bijlage 41. Wijze van watergeven (belangrijkste vorm), in % van het aantal bedrijven

Wijze van watergeven	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
Slang	39	41	42	33
Regenleiding	35	28	24	61
Gietbuizen enz.	22	25	31	4
Druppelbevloeiing	4	6	3	2
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(57)

Bijlage 42. De capaciteit van de aanwezige waterreservoirs op gespecialiseerde potplantenbedrijven in relatie tot de oppervlakte potplanten, in % van het aantal bedrijven

Capaciteit (m3/100 m2 teeltruimte)	Totaal	Oppervlakte potplanten (m2)			
		300- 1.000	1.000- 2.000	2.000- 4.000	4.000 en meer
0	54	66	68	65	16
0 -0,5	8	10	3	3	19
0,5-1	4	10	3	3	3
1 -2	8	4	9	13	3
2 -5	15	10	17	8	26
5 en meer	11	-	-	8	33
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(124)	(21)	(35)	(37)	(31)

Bijlage 43. Bereikbaarheid van potplantenkassen, in % van de totale oppervlakte kassen

Hoogste vorm	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
Vrachtauto	48	47	46	51
Bestelauto	16	9	16	23
Etagewagen	34	41	37	24
Bandenwagen	2	3	1	2
Totaal	100	100	100	100

Bijlage 44. Berijdbaarheid van de potplantenkassen, in % van de totale oppervlakte kassen

Hoogste vorm	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
Bestelauto	7	5	10	8
Etagewagen	81	77	87	82
Bandenwagen	9	12	2	9
Niet berijdbaar	3	6	1	1
Totaal	100	100	100	100

Bijlage 45. Berijdbaarheid van de (belangrijkste) bedrijfsruimte, in % van het aantal bedrijven

Hoogste vorm	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
Vrachtauto	29	17	30	45
Bestelauto	36	41	30	34
Etagewagen	28	28	36	19
Bandenwagen	4	9	3	-
Niet te berijden	3	5	1	2
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(57)

Bijlage 46. Arbeidsbezetting (in manjaren), in % van het aantal bedrijven

Arbeidsbezetting (manjaren)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
1-2	18	15	26	11
2-4	48	41	59	42
4-8	24	29	13	32
8 en meer	10	15	2	15
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(57)

Bijlage 47. Aantal vaste werknemers, in % van het aantal bedrijven

Vaste werknemers	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
0	44	41	64	23
1	19	15	17	28
2	15	16	11	19
3	5	5	4	9
4	5	5	3	7
5 -10	7	13	0	7
10 en meer	5	5	1	7
Totaal	100	100	100	100
Aantal personen	(221)	(88)	(76)	(57)

Bijlage 48. Aantal vaste betaalde werknemers in relatie tot de oppervlakte potplanten op gespecialiseerde bedrijven, in % van het aantal bedrijven

Aantal vaste werknemers	Totaal	Oppervlakte potplanten (m2)			
		300- 1.000	1.000- 2.000	2.000- 4.000	4.000 en meer
0	48	81	77	38	6
1 + 2	29	19	20	40	33
3 + 4	12	-	-	14	29
5 -10	7	-	3	8	16
10 en meer	4	-	-	-	16
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(124)	(21)	(35)	(37)	(31)

Bijlage 49. Gebruik van losse arbeid, in % van het aantal bedrijven

Losse arbeid (manjaren)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
Geen	60	65	65	51
0-1	29	27	30	28
1-2	7	5	5	12
2-5	3	1	0	9
5 en meer	1	2	0	0
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(57)

Bijlage 50. Bewerkingscapaciteit (= aantal m2 glas/manjaar) bij diverse teeltcombinaties met potplanten, in % van het aantal bedrijven

Bewerkingscapaciteit m2/manjaar	Combinaties met potplanten					
	Gespecialiseerd	Perkplanten	Trekheesters	Snijbloemen	Groenten	Overige
minder dan 500	21	27	47	25	0	32
500-1.000	49	45	53	22	38	23
1.000-1.500	21	18	0	25	25	10
1.500 en meer	9	10	0	28	39	35
Totaal	100	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven (124)		(11)	(15)	(32)	(8)	(31)

Bijlage 51. Bewerkingscapaciteit (m2 glas/manjaar) op gespecialiseerde potplantenbedrijven, in % van het aantal bedrijven

Bewerkingscapaciteit (m2/manjaar)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
minder dan 500	21	33	14	14
500-1.000	49	57	53	24
1.000-1.500	21	6	32	24
1.500 en meer	9	4	1	38
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(124)	(46)	(57)	(21)

Bijlage 52. Aantal soorten potplanten (meer dan 2% van de omzet), in % van het aantal bedrijven per gebied

Aantal	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
1	25	26	9	49
2	15	16	11	18
3+4	32	34	41	15
5 en meer	28	24	39	18
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(217)	(86)	(76)	(55)

N.V.T.: 4 bedrijven

Bijlage 53. Aantal soorten potplanten in relatie tot de oppervlakte potplanten, in % van het aantal bedrijven

Aantal	Totaal	Oppervlakte potplanten (m2)			
		300- 1.000	1.000- 2.000	2.000- 4.000	2.000 en meer
1	25	31	19	26	26
2	15	20	12	9	19
3+4	32	29	35	39	19
5 en meer	28	20	34	26	36
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(217)	(51)	(57)	(57)	(53)

N.V.T.: 3

Bijlage 54. Specialisatiegraad per gebied, in % van het aantal bedrijven

Mate van specialisatie (%)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
0- 20	10	8	14	6
20- 40	30	24	48	13
40- 60	19	26	19	9
60- 80	8	13	5	6
80-100	8	5	3	19
100	25	24	11	47
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(206)	(78)	(75)	(53)

Bijlage 55. Specialisatiegraad per bedrijfsgrootteklasse (oppervlakte potplanten), in % van het aantal bedrijven

Mate van specialisatie (%)	Totaal	Oppervlakte potplanten (m2)			
		300- 1.000	1.000- 2.000	2.000 4.000	4.000 en meer
0- 20	10	6	12	9	12
20- 40	30	19	40	34	25
40- 60	19	28	15	16	18
60- 80	8	9	10	9	6
80-100	8	4	6	7	14
100	25	34	17	25	25
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(206)	(47)	(52)	(56)	(51)

Bijlage 56. Meest voorkomende soorten (in % van alle bedrijven waar een bepaald gewas voorkomt)

	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
1. Cyclamen	42	33	78	11
2. Begonia	27	20	46	12
3. Pelargonium	24	7	51	14
4. Primula	18	11	35	7
5. Poinsettia	12	8	18	12
6. Saintpaulia	12	6	19	14
7. Hedera	11	15	8	9
8. Cineraria	10	7	12	11
9. Bromelia	10	14	1	14
10. Kalanchoë	9	5	19	4
11. Azalea	8	11	9	2
12. Cacteeën + vetplanten	8	1	4	25
13. Varens	8	11	7	4
14. Campanula	6	13	1	4
15. Calceolaria	6	5	12	-
16. Codiaeum	5	7	4	5
17. Ficus	5	7	1	9
18. Anthurium	5	7	3	5
19. Dieffenbachia	5	5	1	9
20. Syningia	5	2	11	-

Bijlage 57. Meest voorkomende soorten, aandeel in de omzet en de belangrijkheid t.o.v. andere soorten

Naam Soort	Voorkomen (in % van de bedrijven)	Aandeel in de omzet, gemid- deld per be- drijf (%)	Aantal malen de belangrijkste soort per be- drijf (%)
1. Cyclamen	42	37	38
2. Begonia	27	25	20
3. Pelargonium	24	42	37
4. Primula	18	20	8
5. Poinsettia	12	22	11
6. Saintpaulia	12	40	37
7. Hedera	11	37	38
8. Cineraria	10	12	10
9. Bromelia	10	51	42
10. Kalanchoë	9	21	15
11. Azalea	8	43	50
12. Cacteeën + vetplanten	8	79	78
13. Varens	8	39	35
14. Campanula	7	36	36
15. Calceolaria	6	29	23
16. Codiaeum	6	17	17
17. Ficus	6	27	25
18. Anthurium	5	36	27
19. Dieffenbachia	5	15	10
20. Syningia	5	15	10

Bijlage 58. Sortimentcombinaties (in aantallen bedrijven) 1)

	Gewas in nummer												
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Cyclamen	⑧	40	37	32	9	12	5	13	-	11	6	1	5
2. Begonia	40	①	17	16	16	16	3	7	1	10	7	1	5
3. Pelargonium	37	17	⑧	23	4	3	3	10	-	7	1	-	1
4. Primula	32	16	23	①	1	1	3	12	-	6	1	1	1
5. Poinsettia	9	16	4	1	②	8	-	1	-	6	5	-	1
6. Saintpaulia	12	16	3	1	8	②	2	-	2	3	6	1	4
7. Hedera	5	3	3	3	-	2	③	2	2	1	2	-	2
8. Cineraria	13	7	10	12	1	-	2	①	-	2	-	1	1
9. Bromelia	-	1	-	-	-	2	2	-	②	-	-	1	4
10. Kalanchoë	11	10	7	6	6	3	1	2	-	①	-	1	1
11. Azalea	6	7	1	1	5	6	2	-	-	-	②	1	2
12. Cacteeën + vetplanten	1	1	-	1	-	1	-	1	1	1	1	③	-
13. Varens	5	5	1	1	1	4	2	1	4	1	2	-	④
14. Campanula	7	9	1	3	4	2	-	2	-	3	1	-	1
15. Calceolaria	13	9	6	5	3	-	-	2	-	1	-	-	-
16. Codiaeum	4	2	1	-	2	3	3	-	4	1	3	-	4
17. Ficus	2	2	2	1	1	-	4	-	5	-	1	-	1
18. Anthurium	2	1	2	-	-	1	2	-	5	-	1	-	2
19. Dieffenbachia	1	1	1	-	2	2	3	-	4	1	1	-	-
20. Syningia	5	6	1	1	6	3	-	-	-	-	1	-	1
Overige soorten	70	47	40	42	32	18	40	22	19	15	22	7	6
Aantal bedrijven	91	59	52	40	27	27	24	21	21	20	18	18	17

1) ① betekent gespecialiseerd in 1 soort!

Bijlage 59. Aandeel halfprodukt in de omzet aan potplanten per bedrijf, in % van het aantal bedrijven

Halfprodukt (in % van de totale omzet)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
0	75	59	84	87
1- 25	14	26	10	10
25- 50	6	6	4	1
50-100	4	8	1	2
100	1	1	1	-
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(218)	(86)	(76)	(56)

N.V.T.: 3 bedrijven

Bijlage 60. Wijze van afzet van eindprodukten, in % van het aantal bedrijven

Afzet via veiling (%)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
50 en meer	61	86	34	59
minder dan 50	39	14	66	41
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(217)	(86)	(76)	(56)

N.V.T.: 4 bedrijven

Bijlage 61. Het aandeel in de omzet van de handelskwekers, gekocht van derden, in % van het aantal bedrijven

Aankoop (in % van de omzet)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
0	64	44	83	50
0- 25	11	12	7	18
25- 50	4	4	2	7
50- 75	5	8	4	3
75-100	9	16	4	11
100	7	16	0	11
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(101)			

N.V.T.: 5

Bijlage 62. Aantal afnemers van eindprodukten, (in % van het aantal bedrijven)

Aantal afnemers	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
1- 5	40	64	32	33
6-10	21	3	27	21
11-50	28	15	33	30
50 en meer	11	18	8	16
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(136)	(28)	(71)	(37)

Bijlage 63. Maximaal mogelijke uitbreiding van de oppervlakte glas in m2 per bedrijf, in % van het aantal bedrijven

Mogelijke uitbreiding oppervlakte glas (m2)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
0	24	26	10	37
0- 1.000	14	23	10	5
1.000- 2.000	17	18	16	18
2.000- 4.000	13	13	16	11
4.000-10.000	24	14	35	26
10.000 en meer	8	6	13	3
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(57)

Bijlage 64. Maximaal mogelijke uitbreiding van de oppervlakte glas per bedrijf, in % van het huidige glasareaal, in % van het aantal bedrijven per gebied

Mogelijke uitbreiding oppervlakte glas (%)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
0	24	26	10	37
0- 50	22	27	13	26
50-100	22	21	19	28
100 en meer	32	26	58	9
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(88)	(76)	(57)

Bijlage 65. Maximaal mogelijke uitbreiding van de oppervlakte glas per bedrijf in relatie tot de oppervlakte potplanten (staand en platglas), in % van het aantal bedrijven

Mogelijke uitbreiding oppervlakte glas (%)	Totaal	Oppervlakte potplanten (m2)			
		300-1.000	1.000-2.000	2.000-4.000	4.000 en meer
0	24	20	17	17	34
0- 50	22	6	22	24	28
50-100	22	26	23	19	22
100 en meer	32	48	38	40	16
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(52)	(57)	(59)	(53)

Bijlage 66. Maximaal mogelijke uitbreiding van het areaal glas per bedrijf in relatie tot de leeftijd van de (jongste) ondernemer, in % van het aantal bedrijven

Mogelijke uitbreiding oppervlakte glas (%)	Totaal	Leeftijd jongste ondernemer (jaren)			
		jonger dan 30	30/40	40/50	50 en meer
0	24	27	28	19	22
0- 50	22	24	19	25	20
50-100	22	16	17	23	27
100 en meer	32	33	36	33	31
Totaal	100	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(221)	(45)	(69)	(52)	(55)

Bijlage 67. Aantal opvolgers (15 jaar en ouder) in % van het aantal bedrijven, waar (jongste) ondernemer 50 jaar of ouder is

Aantal opvolgers	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
0	69	82	62	58
1	23	9	38	25
2	4	0	0	17
3 of meer	4	9	0	0
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(55)	(22)	(21)	(12)

Bijlage 68. Gemiddelde oppervlakte per kas op bedrijven met een ondernemer van 50 jaar of ouder, in % van het aantal bedrijven per gebied

Gemiddelde oppervlakte per kas (m2)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
minder dan 100	11	14	14	0
100- 200	24	32	29	0
200- 300	27	36	19	25
300- 500	24	18	28	25
500-1.000	5	0	5	17
1.000 en meer	9	0	5	33
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(55)	(22)	(21)	(12)

Bijlage 69. Gemiddelde ouderdom van de kassen per bedrijf op bedrijven met ondernemers van 50 jaar en ouder, in % van het aantal bedrijven per gebied

Gemiddelde ouderdom van de kassen (jaren)	Totaal	Aalsmeer	Lent	Z.H.G.
minder dan 5	4	0	0	16
5-10	16	14	15	25
10-15	27	27	29	25
15-20	22	18	33	9
20-25	5	9	4	0
25 en meer	26	32	19	25
Totaal	100	100	100	100
Aantal bedrijven	(55)	(22)	(21)	(12)